

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Iranla sərhəddə
atışma:
1 hərbcimiz
şəhid
oldu
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 11 mart 2019-cu il Bazar ertəsi № 55 (7225) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bayıl yamacında müəmmal vəziyyət

Əhali köçürüləcəyi günü gözləyir, rəsmi qurumlar isə qərar verməyə tələsmir... yazısı səh.3-də

Hacı Məmmədovun qəbrə apardığı sirlər - "Qara kəmə" əməliyyatından 14 il keçdi

yazısı səh.10-da

Sərnişin avtobusları ilə bağlı tələblər sərtləşdi: nə dəyişəcək?

yazısı səh.14-də

"Bəzən ermənilərin təcrübəsindən istifadə etməliyik" - ermənişünas alim

yazısı səh.2-də

Bakıda "köhnə hamam, köhnə tas" olmayan hamamlar - reportaj

yazısı səh.13-də

Ermənistanın sabiq baş bankiri: "Qarabağ konfliktini ölkəmizin inkişafı üçün ciddi əngəldir"

yazısı səh.11-də

Toğrul İsmayıl:

"Türkiyə üçün S-400 məsələsi bitib"

yazısı səh.12-də

"İslamda "qara bayram" anlayışı yoxdur" - ilahiyyatçılar

yazısı səh.14-də

Azərbaycanlı qadınlar Azərbaycanda feminizmə qarşı çıxdılar

yazısı səh.3-də

Separatçıların növbəti təxribatı: XİN-in reaksiyası nə olacaq?

yazısı səh.6-də

Oğlu şəhid qızını öldürdü, neçə nəfəri həbsə yolladı... - cinayət dosyesi

yazısı səh.5-də

BAKININ QƏFİL HÜCUM TAKTİKASI - CƏBHƏ XƏTTİNƏ BÖYÜK QÜVVƏ YERİDİLDİ

Ordumuzun bu gün başlayan genişmiqyaslı təlimlərində baş hədəf; Azərbaycan sülh prosesini torpedalayan düşmənlə güc dilində danışığa keçir - İrəvanda həyəcan...

yazısı səh.8-də

"İynə ucunda" ölüm: cahilliyin, yoxsa antibiotikin güdazına gedən uşaqlar...

Cəlilabad və Şabranda yaşanan faciələrin şok səbəbi; həkimdən SOS: "Qəti şəkildə antibiotikləri xəstənin yaxınları, həkim olmayan şəxslər vurmali deyillər..." yazısı səh.5-də

Fəzail Ağamalı:

"Bakıda Rəsulzadəyə də heykəl qoyula bilər"

yazısı səh.7-də

Tural Abbaslı:

"Qarabağ Komitəsi hansısa şəxslərin yarış poliqonu deyil"

yazısı səh.9-da

Elxan Şahinoğlu:

"Azərbaycan İsraildə səfirlik açılmasını tezləşdirməlidir"

yazısı səh.9-da

11 mart 2019

40 minə yaxın şagird imtahan verdi

Dünən respublikanın 27 şəhər və rayonunda ümumtəhsil müəssisələrinin 9-cu sinif şagirdləri üçün buraxılış imtahanının birinci mərhələsi keçirilib. İmtahanda ümumilikdə 39 700 şagirdin imtahan verəcəyi nəzərdə tutulurdu. İmtahanda şagirdlərin bilik və bacarıqlarını yoxlamaq məqsədi ilə tədris dili, riyaziyyat və xarici dil fənləri üzrə ümumilikdə 45 tapşırıq təqdim edilib.

IX sinif şagirdlərinin buraxılış imtahanlarının birinci mərhələsinin keçirilməsi üçün qeyd olunan şəhər və rayonlarda ümumilikdə 91 imtahan mərkəzi ayrılıb. İmtahanda 39 700 (Gəncədə 3133, Daşkəsəndə 278, Göygöldə 858, Samuxda 718, Sumqayıtda 4542, Abşeronda 4161, Şamaxıda 990, Naftalanda 103, Goranboyda 1354, Yevlaxda 1350, Şekidə 2013, Qəbələdə 1273, Oğuzda 500, Bərdədə 2234, Ağdamda 982, Tərtərdə 832, Kürdəmirdə 1227, Zərdabda 581, Ağsuda 735, İmişlidə 1178, Sabirabadda 1805, Biləsuvarıda 1390, Saatlıda 1007, Lənkəranda 2392, Astarada 1222, Xaçmazda 2157, Şabranda 685) şagirdin iştirakı nəzərdə tutulurdu.

İmtahanların idarə olunmasına 91 ümumi imtahan rəhbəri, 283 imtahan rəhbəri, 3367 nəzarətçi-müəllim, 264 buraxılış təşkil edən əməkdaş, 91 bina nümayəndəsi ayrılıb.

Türkiyə təyyarəsi burulğana düşdü: 30 yaralı

“Turkish Airlines” şirkətinin İstanbul-Nyu-York reysi ilə uçuş burulğana düşüb. Axar.az xəbər verir ki, bu barədə NBC informasiya yayıb.

Məlumat görə, təyyarənin göyərtəsində 326 sərnəşin və 21 heyət üzvü olub. Təyyarə Kennedi adına Nyu-York hava limanına enərkən güclü silkəlmə baş verib. Xilasetmə xidməti əməkdaşlarının sözlərinə görə, 30 nəfər xəsarət alıb.

Abunə daha sərfəlidir -
“Yeni Müsavat” abunə kampaniyasını davam etdirir

“Yeni Müsavat” qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərsiniz.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - **48 qəpiyə** başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşıma Mərkəzinin baş ofisi ilə:

(012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Bundan başqa “Qaya” Mətbuat Yayımları ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

“Bəzən ermənilərin təcrübəsindən istifadə etməliyik” - ermənişünas alim

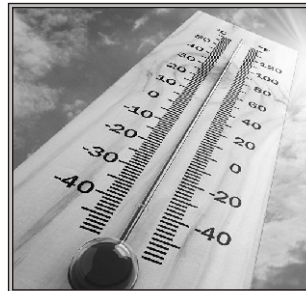
Türkiyənin Ərciyes Universiteti Ermənişünaslıq bölümünün başqa-nı, ermənişünas alim, professor Qafar Çaxmaqlı moderator.az-a açıqlamasında erməni təbliğat məşinimin Rusiya mediası maskası altında Azərbaycanın informasiya məkanına təcavüz etməsini şərh edib, çıxış yollarını göstərmişdir:

“Azərbaycanla informasiya savaşında Rusiya mediasında sovet vaxtından lövbər salmış erməni qrupu həmişə təsirli rol oynayıb və indi də həmin ənənə davam edir. Ermənilər mediaya strateji bir məkan olaraq baxırlar və buraya səviyyəli hesab etdikləri adamları yerləşdirirlər. Rusiyada istənilən TV kanalında siyasi verilişlərdə erməni politoloqlar, demək olar ki, hər gün efiyə çıxırlar. Təbii ki, gərəklisi seçib anti-Azərbaycan təbliğatı aparırlar. Siyasi tok-şoularda hər gün Kurginyan Bağdasarov... və başqaları bu verilişlərdə bizə söz

demək imkanı buraxmırlar. Bir neçə dəfə bu verilişlərə dəvət olunan adamlarımız şantajla, basqılara məruz qalıb. Bizimkilər bir az fəallaşan kimi ermənilər onları susdurmaq taktikasını işə salırlar. Mətin, Fuad söz demək imkanından məhrum edilirsə, demək olar ki, ermənişünaslar, onlar hələ güclüdürlər. Düşündürücü və tədbirlər gərəkdirən məsələdir. Qardaş Türkiyədə belə, ermənilər basını yayın quruluşlarında bizdən daha fəaldırlar.

Azərbaycana gəlincə, bizim erməni təbliğat məşinini qarşısında təbliğatımızı onlardan gələn informasiyalar əsasında qurduğumuzdan bəzən ermənilərin informasiya toruna düşürük. Ermənilər bəzən yalan informasiya yayırırlar və bununla bizim reaksiyamızı öyrənirlər. Sonra buna uyğun da hərəkət etməyə başlayırlar. Son zamanlar bəzi mətbuat orqanları Ermənistan xəbərlərini olduğu kimi yaymaq tendensiyası müşahidə olunur, bu yanlış hərəkətdir və hardasa bunun özü də erməni təbliğatı demək deyilmi? Türkiyədə türk dilində yayınlanan bəzi qəzetlərdə isə açıq erməni təbliğatı var. Son illərdə erməni yazarların onlarca əsəri kütləvi tirajlarla çap olunur. Hətta Türkiyəni “erməni soyqırımı”nda suçlayan əsərlər çap olunur. Bu nəticəyə gəlinə bilsək ki, biz bu məsələlərə biganə deyilik. Hətta bu biganəlik bir çox insanlarda fikir dəyişikliyinə səbəb olur. Baxın, bu gün Kocaelidə konfransda biri durub sual verir ki, əgər bu erməniləri biz kəsməmişsək, bəs onlar buradan hara yox oldular. Əlbəttə, ona cavab verildi. Amma bu sualın özü göstərir ki, erməni təbliğatı türk toplumu içərisində öz işini görmüşdür. Bu fikri dəyişdirmək üçün sistemli çalışmaları olmalıdır. Mütəxəssis yetişdirməkdən tutmuş onları belli yerlərə yetişdirməyə qədər. Bəzən ermənilərin təcrübəsindən istifadə edilə bilər”.

Bu gün Bakıda 15° isti olacaq

Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Musavat.com Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinə istinadən bildirir ki, səhər bəzi yerlərdə zəif duman olacaq. Mülayim cənub-qərb küləyi günün ikinci yarısında aralıq güclənən şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq. Havanın temperaturu gecə 5-7° isti, gündüz 11-16° isti, Bakıda gecə 5-7° isti, gündüz 13-15° isti təşkil edəcək.

Martin 11-də gündüz Bakıda və Abşeron yarımadasında şimal-qərb küləyinin 15-18 m/s, aralıq 20-23 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Azərbaycanın rayonlarına gəlincə, hava əsasən yağmursuz keçəcək, gecə və səhər ayrı-ayrı yerlərdə duman. Qərb küləyi bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 1-6° isti, gündüz 15-20° isti, dağlarda gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 6-11° isti təşkil edəcək.

Gürcüstanda azərbaycanlıların təhsil aldığı universitet bağlandı

Tbilisidə fəaliyyət göstərən özəl Gürcüstan-Avropa Universitetinin akkreditasiyası ləğv olunub. “Report” xəbər verir ki, ali məktəbin avtorizasiyadan keçməsi üçün son tarix bu ilin avqustunda başa çatdırsa da, universitetdə tədris prosesi mart ayının 4-dən etibarən dayandırılıb.

Tələbələr ali məktəbin akkreditasiyasının ləğv olunmasına etiraz edirlər. Bununla bağlı tələbə özünüidarəetmə qurumunun üzvləri mətbuat konfransı keçiriblər. Onlar universitetdə tədris prosesinin bərpasını tələb ediblər.

Bildirilib ki, 2013-cü ildə təsis olunan Gürcüstan-Avropa Universitetində hazırda 500-ə yaxın tələbə təhsil alır. Onların təqribən 250-si Azərbaycan vətəndaşıdır.

Tələbə özünüidarəetmə qurumunun üzvləri məsələ ilə bağlı Gürcüstanın Təhsil, Elm, Mədəniyyət və İdman Nazirliyində görüş keçiriblər. Bu həftə ali məktəb nümayəndələrinin parlamentin Təhsil, elm və mədəniyyət komitəsinin üzvləri ilə görüşü gözlənilir.

Gürcüstan-Avropa Universitetinin tələbələri qeyd ediblər ki, ali məktəbin akkreditasiyasının bərpa olunması istiqamətində hüquqi müstəvidə mübarizəni davam etdirəcəklər.

Qeyd edək ki, hazırda Gürcüstanda ali təhsil alan Azərbaycan vətəndaşlarının sayı 2 124 nəfər təşkil edir. Onların 470-i dövlət, 1 654-ü isə özəl universitetlərdə təhsil alır.

Bakıda taksi sürücülərinə sərt tələblər

Bakıda taksi minik avtomobilləri sürücülərinə dair sərt tələblər qoyulub. ONA-nın məlumatına görə, bu, Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi “Bakı şəhərində sərnəşindəşimada istifadə olunan avtobuslara və taksi minik avtomobillərinə, onların sürücülərinə, sərnəşindəşimada fəaliyyətini həyata keçirən daşıyıcılara, nəqliyyat mübadilə mərkəzlərinə, avtobuslar üçün dayanacaq məntəqələrinə və taksi minik avtomobilləri üçün duracaq yerlərinə dair Tələblər”də əksini tapıb.

Beləliklə, Bakıda taksi minik avtomobilləri ilə sərnəşin daşımalarına “B” və ya “BE” kateqoriyaları üzrə nəqliyyat vasitələrini idarə etmək hüququnu təsdiq edən sürücülük vəsiqəsi olan, yaşı 21-dən az olmayan, iki ildən artıq müddətdə mülkiyyətində və ya digər qanuni əsaslarla (icarə müqaviləsi, etibarname və s.) istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitəsini idarə edən sürücülər buraxılacaq. Beynəlxalq hava limanında xidmət üçün istifadə olunan taksi minik avtomobili ilə sərnəşin daşımalarında taksi minik avtomobilində sürücü qismində ən azı 2 il təcrübəsi olan sürücülər buraxılacaq. Taksi minik avtomobillərinin sürücüləri etik davranış və avtomobil nəqliyyatı ilə sərnəşin daşımalarını tənzimləyən normativ hüquqi aktlara dair xüsusi hazırlıq, beynəlxalq hava limanında daşıma xidmətləri göstərən taksi minik avtomobillərinin sürücüləri isə hava limanlarında sərnəşindəşimanın xüsusiyyətlərinə dair yenidən hazırlıq keçməlidirlər. Taksi minik avtomobillərinin sürücülərinin xüsusi hazırlığı və yenidən hazırlığı Bakı Nəqliyyat Agentliyi tərəfindən müəyyən olunan qaydada və dövrilikdə təşkil ediləcək və keçiriləcək.

Taksi minik avtomobillərinin sürücüləri reysqabağı tibbi müayinədən keçməli, idarə edəcəyi nəqliyyat vasitəsinin reysqabağı texniki yoxlamadan keçdiyinə əmin olmalı, zəruri sənədləri əldə etdikdən sonra reysə çıxmalıdırlar. Onlar vahid xüsusi geyim formasında olmalıdırlar. Digər taksi minik avtomobillərinin sürücüləri isə səliqəli geyimə malik olmalıdırlar. Beynəlxalq hava limanında xidmət üçün istifadə olunan taksi minik avtomobillərinin sürücüləri həm də ingilis dilində sadə ünsiyyət üçün təməl bilgilərə malik olmalıdırlar.

İran sərhədində atışma: 1 hərbiçimiz şəhid oldu

Dünən saat 06:50 radələrində Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) Sərhəd Qoşunlarının "Horadiz" sərhəd dəstəsinin Füzuli rayonunun Bala Bəhmənli kəndinin yaxınlığındakı sərhəd zastavasının xidməti ərazisində dövlət sərhədinin pozulmasına cəhd edilib (axar.az). Sərhəd naryadı tərəfindən İrandan Azərbaycan istiqamətində silahlı şəxslərin hərəkəti aşkar olunub və qarşısı alınıb.

Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədinin mühafizəsində olan sərhəd naryadının qanuni tələbinə və xəbərdarlıq atəsinə tabe olmayan sərhəd pozucuları tərəfindən sərhəd naryadına qarşı silah tətbiq edilib. Baş vermiş atışma zamanı sərhəd naryadının başçısı Daşkəsən rayonundan həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış kiçik çavuş Məmmədov Səxavət

Füzuli oğlu sinəsindən güllə yaraları alıb, sərhəd naryadının üzvü Siyəzən rayonundan həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış əsgər Cəbrayilov Vidadi Xəlifəqulu oğlu elindən yaralanıb. Hər iki sərhədçi dərhal hərbi hospitala təxliyə olunsada ki,

kiçik çavuş S.Məmmədovun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Dövlət sərhədini pozmağa müvəffəq ola bilməyən sərhəd pozucuları geri qaçıblar. Hadisədən dərhal sonra DSX-nin reisi general-polkov-

nik Elçin Quliyev və digər vəzifəli şəxslər əraziyə gəlib, hadisə yerinə baxış keçirib, əməliyyat-axtarış tədbirlərinin davam etdirilməsinə dair zəruri tapşırıqlar verib. DSX-nin rəhbər heyəti dövlət sərhədini mühafizə edərkən qəhrəmancasına həlak olmuş kiçik çavuş S.Məmmədovun atası ilə görüşüb və başsağlığı veriblər.

DSX raisinin əmri ilə kiçik çavuş Məmmədov Səxavət Füzuli oğlu (ölümündən sonra) və əsgər Cəbrayilov Vidadi Xəlifəqulu oğlu xidməti vəzifələrinin icrasında göstərdikləri şücaətə görə "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" 3-cü dərəcəli medalı ilə təltif olunublar. Hadisə ilə əlaqədar Hərbi Prokurorluqla birlikdə zəruri tədbirlər həyata keçirilir. Fakt üzrə cinayət işi başlanılıb.

Azərbaycanlı qadınlar Azərbaycanda feminizmə qarşı çıxdılar

Nəzakət Məmmədova: "Feminizm bəşəriyyəti birləşdirməkdən çox, ayırmağa xidmət edən zərərli ideyadır"
Mirvari Qəhrəmanlı: "Avropada yaranmış hərəkatın Azərbaycanda da eyni nəticəyə səbəb olacağı fikri yanlışdır"

Ötən həftə Bakıda 8 mart - Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə özünü feminist adlandıran bir qrup qadın aksiya keçirdi. Bir qrup xanım fəalları keçirdiyi aksiyada "Qadına qarşı zorakılığa son!" şüarı əsas şüar olaraq seçilmişdi. Azərbaycanda ilk sayılan bu aksiyaya fərqli münasibətlər oldu.

Məsələn, politoloq Nəzakət Məmmədova bildirib ki, feminizmi qəbul etmir, insan hüquqları deyilən bir şey, var, qadın, kişi hüququ yox: "Mən feminizmi qəbul etmirəm. İnsan hüquqları deyilən bir şey var, qadın, kişi hüququ yox. Feminizm bəşəriyyəti birləşdirməkdən çox, ayırmağa xidmət edən zərərli ideyadır ki, bəzi dairələr tərəfindən ortaya atılıb. İnsan hüquqlarının layiqli şəkildə təmin olunduğu dünya olmalıdır, feminizm, LGTB və s. formada yox. Dövlət isə ailədə qadına zorakılığa görə məsuliyyət daşımır, zira bu, insanların mədəniyyətindən, əxlaqından, dünyagörüşündən irəli gələn məsələdir. Dövlət burada post-faktum hadisəyə hüquqi qiymət vermə səlahiyyətinə malikdir. Əgər dövlətin qanunları bu sahədə yetərli olmasa, yaxud qanunvericiliyə əməl olunmasa, məsələn, arvadını döyənər kişi olduğu üçün cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmasa, yaxud qadın məhz qadın olduğu üçün dövlət tərəfindən hüququ pozulsa, cinsə görə ayrı-seçkilik, şiddət tətbiq olunsada, zaman etiraz etmək olardı. Siz heç arvadına xəsarət yetirib məhz kişi cinsinin nümayəndəsi olduğu üçün məsuliyyətdən azad olan kişi gördünüz mü?! Əksinə, iki qadın dava edəndə daha çox yumşaq davranılır, nəinki kişi qadına bir sille vursada. Bir sıra hallarda qadın qadının hüququnu daha çox pozur, nəinki kişi qadınını. Ailəni dağıdan qaynanalardır, məhkəmələrdə qadının hüququnu pozub ona qarşı ədalətsiz qərar çıxaran qadın hakimlər varsa, iş yerlərində başqa qadının savadına, gözəlliyinə və sairə paxıllıq edib ona "torba tikən" səviyyəsi, natamamlıq kompleksi olan qadın cildində iblislər varsa, sual yaranır: qadının hüququnu qadın pozur, yoxsa kişi?! Azərbaycan qadına ən çox hörmət edilən ölkədir, bizim kişilər daima qadına hörmətlə yanaşıb. Bizdə 8 mart günü keçirilən məlum aksiya özü qəsdən şiddət yaratmağa hesablanıb - qaşınmayan yerdən qan çıxartmaq üçün".

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, insan hüquqları məsələsində qadın-kişi ayrımcılığı olmamalıdır: "Əvvəla, aksiya iştirakçılarına basqı ilə əlaqədar fikrimi bildirmişəm. Zor tətbiq edənlər ciddi cəzalanmalıdır. İkincisi, feminizm müxtəlif ölkələrdə müxtəlif formalarda yayılmaqdadır. İnsanlar bu hərəkatın yaranma səbəbini və mahiyyətini bilmədən onu öz məqsədləri üçün istifadə edirlər, aksiyalar olur, qadınların üstünlüyünü sübut etmək məqsədi ilə Avropada yaranmış bir hərəkatın Azərbaycanda da eyni nəticəyə səbəb olacağı fikri də yanlışdır. Onların cəmiyyətində normal qəbul edilən bir hərəkat bizə qeyri-normal gələ bilər. Gəlir də. Azərbaycanda qadın hüquqlarını müdafiə edən təşkilatlar var bu sahədə fəaliyyətləri də qənaətbəxşdir. Düşünürəm ki, ölkəmiz üçün yad olan feminizm hərəkatının güclənməsinə yox, qadın və kişi olmasından asılı olmayaraq hər bir vətəndaşın hüquqlarının pozulmamasına nail olmaq vacibdir. Eyni zamanda, qadın hüquqlarını müdafiə edən qanunların tətbiqinə, mövcud qanunlara yenidən baxılmasına, əlavə və dəyişikliklərin olunmasına ciddi fikir verilməlidir".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Bayıl yamacında müəmmalı vəziyyət

Əhali köçürüləcəyi günü gözləyir, rəsmi qurumlar isə qərar verməyə tələsmir...

Bayıl yamacında, sürüşmə zonasında yaşayan sakinlər hələ də gözləmə mövqeyindədir. Onlara nə köçürülməkləri gün, nə də ödəniləcək olan kompensasiyanın miqdarı ilə bağlı heç bir məlumat verilmir.

Məlumat üçün qeyd edək ki, ərazidə yaşayan 27 məcburi köçkün ailəsinə Səbəyəl Rayon İcra Hakimiyyətindən bildirilmişdi ki, onlara Qaçqın və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi ev verəcək. Bu isə ailələrin narazılığına səbəb olmuşdu. Məcburi köçkün ailələri bildirdilər ki, araşdırma aparıb öyrənilə bilər ki, onlara veriləcək evlər müvəqqətidir və bu evləri kimsəyə satmaq mümkün deyil. Eyni zamanda, həmin evlər Bakının mərkəzindən xeyli uzaqdır.

Bütün bunlara etiraz olaraq məcburi köçkün ailələri Prezident Administrasiyasının qarşısına toplandılar. Orada problemləri dinlənən məcburi köçkün ailələrinə Qaçqın və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinə getmələri tövsiyə olundu. Məcburi köçkün ailələrini qəbul edən "Qaçqınkom" sədri Rövşən Rzayev bildirdi ki, onların hüquqlarının tapdalanmasına imkan verməyəcək.

Məcburi köçkün ailələri "Yeni Müsavat" bildirdilər ki, onlara yanvar və fevral ayları üçün kirayə pulu ödənilib ki, sürüşmə zonasından kənardakı kirayə ev tutub, qalsınlar. Ailələrin sözlərinə görə, ərazinin Mənzil İstismar İdarəsindən onlara bildirilib ki, bundan sonra 3 aylıq kirayə pulu da ödəniləcək. Yeni məcburi köçkün ailələrin köçürülməsi ən azı 3 ay yubanacaq. Köçkün olmayan ailələrə isə söylənilib

ki, verilən kirayə pulu bu aydan etibarən dayandırılacaq.

Məcburi köçkünlər bildirdilər ki, müvafiq qurumlara şikayətlərindən sonra onlara "Qaçqınkom"un ev verməsi ilə bağlı ortaya atılan fikirlər dayanıb: "Bizi narahat edən rəsmi qurumların hərəsinin bir söz deməsidir", - söyləyən məcburi köçkün ailələri yekun qərarı gözləyirlər.

Bütün bunların fonunda Səbəyəl Rayon İcra Hakimiyyətinin 2 sayılı Ərazi Nümayəndəliyinin rəhbəri Mübariz Güləhmədov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, son günlərdə Bayıl sürüşmə zonasında vəziyyətə bağlı bir sıra elektron və yazılı KİV-lərdə müxtəlif yazılar verilir, sakinlərin, yerli qurumların, xüsusən də burada öz maraqları olan bəzi insanların mülahizələri, məsələnin həlli yolları barədə təklifləri verilir: "Bayıl yamacında ötən il fevral ayında baş vermiş məlum sürüşmə hadisəsindən sonra Dövlət qurumları tərəfindən burada müvafiq tədbirlər həyata keçirilib. İlk növbədə yarasız hala düşmüş 6 evin sahiblərinə müvafiq kompensasiya, təhlükə zonasındakı 98 evin sahiblərinə 11 aylıq kirayə haqları ödənilib. Sürüşmə zonasında yerli və xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə araşdırmalar aparılmış və hazırda bu işlər davam etdirilir. Bildirmək istəyirəm ki, ərazidə ötən əsrin 70-90-cı illərində tikilən fərdi yaşayış evlərinin, demək olar ki, böyük

əksəriyyəti sənədsiz, qeyri-qanuni tikililərdir. Sakinlərin tikiilərə dair heç bir mülkiyyət sənədi və ünvana qeydiyyatları yoxdur. Sonradan 90-cı illərdə isə burada 27 məcburi köçkün ailəsi məskunlaşdı. Bu ərazidəki vəziyyət Dövlət qurumlarının nəzarətindədir, məsələyə Nazirlər Kabinetində baxılır. NK-nin çıxacağı qərara uyğun olaraq icra strukturları tərəfindən müvafiq tədbirlər həyata keçiriləcək. Sürüşmə zonasında yaşayanlar üçün kompensasiyaların ödənilməsi və ya digər tədbirlərin görülməsi ilə bağlı məsələlər barədə mülahizə yürütmək düzgün deyil. Çox vaxt bəzi maraqlı tərəflər bilərəkdən burada narazılıq yaratmağa çalışır, öz problemlərini qabardır, kompensasiyaların məbləğinin daha da çox verilməsi və digər əlavə haqsız tələblər irəli sürürlər.

Bununla bağlı deyə bilərik ki, məsələnin hansı şəkildə həll olunacağı Nazirlər Kabinetinin qərarından sonra müəyyən ediləcək".

Sakinlər isə bildirdilər ki, ərazidə tikdikləri evlərin rəsmi sənədi olmasada, onlar vaxtilə bu ərazidə ev tikmələri üçün icazə alıblar. Vurğulayıblar ki, ərazidə ev tikən zaman bütün müvafiq qurumların xəbəri olub. Eyni zamanda, onlar iddia edirlər ki, hazırda sürüşmə zonası kimi xarakterizə edilən ərazinin yaxınlığında hündürmərtəbəli binalar inşa olunur. Onların sözlərinə görə, bu isə ərazidə sürüşmənin olmadığını deməyə əsas verir.

Onu da əlavə edək ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən verilən məlumata görə, sürüşmənin baş verdiyi ərazidə uzun müddətdir ki, sabitlik müşahidə olunur. Sakinlər isə bildirdilər ki, son aylar ərzində evlərinə hansısa çat müşahidə etməyiblər. Lakin bütün bunlara baxmayaraq sürüşmə zonasından köçürülən ailələri nə evlərinə qaytarırlar, nə də köçürülmələri üçün kompensasiya ödəyirlər...

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Ekologiya naziri jurnalistlərlə birlikdə ağac əkdİ

“Yaşıl Qələm - Jurnalistlər bağı” salındı

Martın 10-da media təmsilçiləri ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev və ETSN-nin rəhbər şəxsləri ilə birlikdə ağac əkiblər.

“Bu yaz özün bir təbiət yarat” adlı kampaniya çərçivəsində Zığ şosesində Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən ayrılmış ərazidə yaşıllıq sa-

lınıb, jurnalistlərin təşəbbüsü ilə bağı “Yaşıl Qələm - Jurnalistlər bağı” adı verilib.

Kampaniya çərçivəsində 3 hektardan çox ərazidə 2 mindən çox ağac əkilib. Əkilən ağacların əksəri meyvə - yapon əzgili, feyxoa, nar, ərik ağaclarıdır.

“Yaşıl Qələm” kampaniya-

sı AzTV-nin redaktoru Azər Qismətin təşəbbüsü ilə facebookda başladılıb. İkinci olaraq nəzərdə tutulurdu ki, kampaniyaya qoşulan jurnalistlər, yazarlar hərsi özünün sevdiyi ağacı alsın və Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin müvafiq bildiyi yerdə əksin. Təşəbbüsə ETSN dərhal reak-

siya verib, dəstəklənib və qərara alınıb ki, jurnalistlərin əkmək istədikləri ağaclar da nazirliyin tingli sahəsindən ayrılınsın.

Beləliklə, media əhlinə bir iş qaldı - bağı üçün ayrılan yerə toplanmaq və ağacları əkmək, sonrakı mərhələdə qulluq etmək.

Azərbaycan əhalisinin yeni siyahısı bu tarixdə açıqlanacaq

“Azərbaycan əhalisinin yeni siyahısı 2022-ci ilin sonunda nəşr olunacaq”. Bu barədə Modern.az-ın sorğusuna cavab olaraq, siyahıyaalma qrupunun rəhbərinin müavini Azad Abbasəliyev məlumat verib.

O qeyd edib ki, siyahıyaalma məlumatlarının emalı, əldə edilmiş çıxış cədvəlləri əsasında məcmuənin hazırlanması 2021-ci ildə, siyahıyaalmanın yekunlarına dair məcmuələrin nəşr olunması və istifadəçilərə çatdırılması 2022-ci ilin sonunadək nəzərdə tutulub: “Siyahıyaalma zamanı əhalinin tam əhatə olunması üçün dolğun uçotun təşkil edilməsi, siyahıyaalmanın rayonlaşdırılması, yeni şəhər, qəsəbə və kəndlərin ərazilərinin siyahıyaalma, təlimatçı və sayıcı məntəqələrinə düzgün bölüşdürülməsinin təmin edilməsi məqsədilə şəhər və qəsəbə, kənd yaşayış məntəqələri üzrə əhalinin ilkin sayına və binaların (evlərin) sayına dair məlumatların inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəliklər tərəfindən təsərrüfatbaşına uçot sənədləri əsasında tərtib ediləcək.

“2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasının keçirilməsi haqqında” fərmanın icrası məqsədilə əlaqədar hazırlıq və onun keçirilməsi üzrə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin vaxtında və mütəşəkkil yerinə yetirilməsini, qarşıya çıxan çətinliklərin operativ surətdə aradan qaldırılmasını təmin etmək məqsədi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasında Naxçıvan MR Ali Məclisi sədrinin birinci müavininin, ölkənin digər regionları üzrə isə şəhər, rayon və şəhər rayonlarının icra hakimiyyəti başçıları müavinlərinin sədrliyi ilə əhalinin siyahıyaalınmasına yardım komissiyaları yaradılıb. Həmçinin, Dövlət Statistika Komitəsində 32 nəfərdən ibarət Siyahıyaalma qrupu yaradılıb”.

A.Abbasəliyev bildirib ki, xarici təcrübə nəzərə alınaraq siyahıyaalma və sorğu vərəqələri hazırlanıb. DSK rəsmisinin sözlərinə görə, əvvəlki siyahıyaalmadan fərqli olaraq sorğu vərəqəsinə ilk dəfə olaraq daxil edilmiş əlilliyə dair suallar ölkədə sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların və əlilliyi olan şəxslərin mənzil-məişət şəraitinə, təhsilinə və məşğulluğuna, habelə siyahıyaalma çərçivəsində toplanan digər göstəricilərə dair məlumatların əldə edilməsinə imkan yaradacaq.

Ağaclar əkilib qurtardıqdan sonra nazir bildirdi ki, “Jurnalistlər bağı”na ETSN-nin əməkdaşları mütəmadi qulluq edəcək və ağaclar damcı-suvarma yolu ilə sulanacaq.

Tədbirin sonunda jurna-

listlərlə çay süfrəsində ekologiya, flora və faunanın qorunması ilə bağlı geniş söhbətlər aparıldı, onların təklifləri dinləndi.

□ M.MAHRIZLI,
Musavat.com

Bayram öncəsi balıq bazarında canlanma

“Kütümə tələbat artıb, qiyməti bahalaşmış...”

Novruz bayramı və çərşənbələrin gəlişi balıq bazarında da tələbatı artırır. Azərbaycanın bəzi bölgələrinin, xüsusən də cənub bölgəsinin əsas adətlərindən biri də bayram süfrəsinə balıqdan hazırlanmış ləvənginin qoyulmasıdır. Hətta cənub bölgəsində nişanlı qızlara aparılan Novruz sovgatının içində balıq ləvəngisi də aparılır, balığın ağzına isə qızıl üzük qoyulur.

Bəs görəsən, bayram ərəfəsində balığa tələbat artıbmı? Hansı balıq Novruz süfrəsi üçün daha çox alınır? “Yeni Müsavat”ın müxbiri paytaxtın “8-ci kilometr” bazarındakı balıq satışı şöbəsinə baş çəkib.

Üstünə növbədən balıq düzülüş piştaxtalar kənardan diqqəti cəlb edir. Bazarda məhsul boldur, alıcılar isə daha aktivdir. Yaxınlaşdıqda piştaxtanın

altına düzülüş ləyənlərdə diri balıqların da olduğunu görürük. Diri balıqların bazara ləyənlərdə gətirilməsinin səbəbi isə insanların təzə balığa olan tələbatıdır.

Alıcıların əksəriyyəti dəniz və çay balıqlarına üstünlük verdiyindən onların qiyməti daha bahadır. Dəniz balıqlarından fərelin kiloqramı 10-11 manat, sudak (sıf) 12-13 manat, xəşəm 15-18 manata satılır. Göl balıqla-

rının qiyməti isə 5-6 manatdan başlayır.

Balıqçı Seymur Nağıyev deyir ki, son vaxtlar balığa tələbat artıb: “Bayramla əlaqədar ən çox kütüm balığı satılır. Bu baxımdan onun qiyməti bahalaşmış. Bahalaşmanın Novruza qədər davam edəcəyi gözlənilir. Kütümün ən ucuzunun kiloqramı 12 manatdan başlayır. Səbəb isə odur ki, tələbat çoxdur. Təkcə Cənub bölgəsindən olanlar deyil, digərləri də alırlar. Bakılılar da artıq bu adəti mənimsəyiblər”.

Balıqçının sözlərinə görə, satışda olan balıqların əksəriyyəti göllərdə yetişdirilir. Həmçinin

diri halda satışa çıxarılanların da hamısı göl balıqlarıdır: “Onlara “damba balıqları” da deyilir. Hazırda təbii balıqların çoxu Dağıstandan gətirilir. Bazarda qiyməti tənzimləyən də elə Dağıstandan gətirilən balıqlardır. Əksə halda qiymət çox bahadır. Bizdə son illərdə balıq kəskin azalıb, Xəzərdən balıq az çıxır. Əvvəl daha çox idi. Kütüm, kefal, sazan əvvəl daha çox olub. İndi bazara gətirilən bu balıqların 30 faizi yerli məhsuldur, 70 faizi Dağıstandan gətirilir”.

Satıcı iddia edir ki, Xəzərdə balıqların yerdəyişməsi baş verir və indi əksəri hissəsi Dağıstanın

Xəzərtərafı rayonlarında çıxır. Oradan gətirilən məhsul bizim bazarı həqiqətən ucuzlaşdırdı. Onlar olmasaydı, bizim insanlar balıq yeyə bilməzdilər”.

Seymur Nağıyev deyir ki, bəzi balıq növləri artıq yoxa çıxıb: “Əvvəllər usac var idi, oku var idi, indi yoxa çıxıb. Berj azalıb, osetrin yox olub, beluqa azdır. Sovet vaxtı beluqa indiki pulu 2.50 manat idi, indi kilosu 50 manatdır. Hazırkı digər qiymətlərə gəlincə, kütümün çəkisi balacalar 12, böyüklər 18 manatdır. Bayramda rekord həddə qədər bahalaşa bilər, kiloqramı 30 manata yüksələ bilər. Dağıstandan gətirilən təbii sazanların kiloqramı 5 manat, belamur 6 manat, kefal 7 manatdır. Baha olan yalnız kütümdür, o da bayramla əlaqəlidir”.

Satıcıların ümumi rəyinə görə, ən təmiz və ən yaxşı balıq kütümdür: “Çünki “krevetka”dan başqa heç nə yemir, həmçinin süni göllərdə yetişdirilməsi

mümkün deyil. Kütüm, kefal və sudakı süni göldə yetişdirmək bazarı həqiqətən ucuzlaşdırdı. Onlar olmasaydı, bizim insanlar balıq yeyə bilməzdilər”.

Qeyd edək ki, bazarda daha çox süni göllərdə yetişdirilən balıqlara rast gəlinir. Bu balıqlar yemlə bəslənir. Sazan, karp kimi balıqların çoxu göl balıqlarıdır. Nərkimilər, qızıl balıq kimi növləri isə yalnız dənizdən tutmaq mümkündür. Yaşlı nəsil hesab edilir ki, dəniz balıqları daha dadlı olur.

□ Nərgiz LİFTİYEV,
Fotolar müəllifindir

Xəbər verildiyi kimi, bir neçə gün öncə Cəlilabadda uşaq ölümü baş verib. ONA-nın cənub bürosunun məlumatına görə, Qarazencir kənd sakini, 2009-cu il təvəllüdü Elnar Mustafayevin hərarəti yüksəlib. Köməyə çağırılan tibb bacısının vurduğu antibiotik iynə uşağa pis təsir etdiyindən, onu dərhal Cəlilabad Mərkəzi Rayon Xəstəxanasına çatdırıblar. Lakin xəstənin həyatını xilas etmək üçün gec olub. Faktla bağlı araşdırmalara başlanılıb.

"İynə ucunda" ölüm: cahilliyyənin, yoxsa antibiotikin güdazına gedən uşaqlar...

Cəlilabad və Şabranda yaşanan faciələrin şok səbəbi; **həkimdən SOS: "Qəti şəkildə antibiotikləri xəstənin yaxınları, həkim olmayan şəxslər vurmali deyillər..."**

Azərbaycanda xüsusilə də bölgələrdə bu kimin hallara tez-tez rast gəlinir. Bir çox hallarda uşağa iynəni ailə üzvlərinin özləri, heç bir həkim tövsiyəsi olmadan vururlar. Həkimlər bildirirlər ki, xüsusilə də antibiotiklərin "prob"suz vurulması yolverilməzdir və nəticəsi olduqca ağır ola bilər. Həkim pediatr Hüseyn Mehdiyev "Yeni Müsavat"a bil-

dirdi ki, ilk növbədə nəzərə almaq lazımdır ki, antibiotiki tez-tez istifadə etmək olmaz: "Son zamanlar sanki hər kəs həkim olub. İnternetdən oxuduqlarını yaxınlarına, özlərinə tətbiq edirlər. Dəfələrlə şahidi olmuşuq ki, xəstəni bu kimi hallarda xilas edə bilmirlər. Yeri gəldi-gəlmədi antibiotikdən istifadə edirlər. Virus xəstəlikləri zamanı antibiotikin vurulması

heç bir effekt verməz. Əksinə, müqaviməti azaldıb, xəstəliyin gedişatını ağırlaşdırır bilər. Səlcəm və yaxud da buna meyilli olanda antibiotikdən istifadə edilir. Xüsusilə də bəzən bir yaşına qədər antibiotikdən istifadə olunur ki, bu da uşağın temperaturunun bir neçə gün düşməməsi halında tətbiq edilir. Yeni təhlükə yaranır və başqa variant qalmır. "Prob" məsələsinə gəlincə isə bu da bir qədər mücərrəddir. Əslində reaksiyanın "prob"da elə bir əhəmiyyəti yoxdur. Doğrudur, bununla bağlı müxtəlif fikirlər, müzakirələr var. Lakin elm də sübut edir ki, bədən eger həmin maddəyə qarşı reaksiya verirsə, "prob"da da bu, özünü göstərəcək. Antibiotik bədənə birinci dəfə yeridilsə, çox nadir hallarda ölüm ola bilər. Çox zaman belə olur ki, həmin maddədən ikinci dəfə istifadə edilən zaman bədən buna kəskin reaksiya verir. Xüsusilə penisillin və bu qrup digər dərmanlarda şoka düşmə

halları çox olur. Bu zaman isə xəstəyə düzgün yanaşılmadığı üçün onu itirirlər. Yaxşı olar ki, antibiotik amblator şəraitdə, həkim nəzarətində vurulsun. Vaxtında yardım edilərsə, xəstə ölməz". Həkimin sözlərinə görə, yardım dedikdə şok əleyhinə addımlar nəzərdə tutulur: "Sözsüz ki, şok əleyhinə dərmanlar var. Bütün xəstəxanalarda bunlar hazır vəziyyətdə mövcuddur. Standart şəkildə bu dərmanlardan istifadə olunursa, xəstə şokdan çıxır. Lakin bəzən həkim bu məsələdə səhvə verir. Məsələn, xəstə boğulan zaman adrenalin vurulmalıdır. Ya iynə vurulan yeri blokada edirsən, ya da 2 ml adrenalin damara vurursan. Həkimlər bəzən bunu etməyib, dimedrol vurmağa tələsirlər. Lakin bilmək lazımdır ki, bu məsələdə dimedrol 3-cü, 4-cü mərhələ sayılır. Bu cür hallarda xəstənin ölümü baş verir. Ona görə də şok əleyhinə preparatlar

dan da düzgün istifadə lazımdır. Dəfələrlə şahidi olmuşam ki, xəstə dərman atıb, bədəni reaksiya verir. Həkim isə təzədən eyni dərmanın iynəsini yazıb. Bu cür halın şahidi olmuşam ki, həkim belə halda yenedən "prob" qoyur ki, görsün xəstənin orqanizmi necə reaksiya verəcək. Belə yanaşmalardır ki, xəstənin həyatını riskə atır. İynə vurulmadan öncə xəstənin nəyə allergiyası olduğunu öyrənmək lazımdır. Çox güman ki, ölənlərin əksəriyyəti allergiya xəstələridir. Allergiya xəstəsinə bu kimi iynə vurulan zaman dərhal bronxlar qapanır və xəstəni xilas etmək mümkün olmur. Belə məqamları nəzərə almaq lazımdır. Qəti şəkildə antibiotikləri xəstənin yaxınları, həkim olmayan şəxslər vurmağa tələsirlər. Bu, xəstənin ölümünə səbəb olar bilər. Necə ki, biz bunun dəfələrlə şahidi olmuşuq".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Oğlu şəhid qızını öldürdü, neçə nəfəri həbsə yolladı...

İş adamının adı cinayətlərdə hallanır

Oğlu maşınla şəhid qızını vurub, öldürən iş adamının adı daha bir məhkəmədə keçir. Qalmaqallı iş daha bir polis əməkdaşının məsuliyyətdə cəlb edilməsi ilə nəticələnib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə rüşvətə təhrik etmə və dələduzluqda təqsirləndirilən sabiq polis əməkdaşı Zakir Məmmədovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib. Hakim Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında ilginç məqamlar üzə çıxıb. İttihama görə, Zakir Məmmədov Qaradağ Rayon Polis İdarəsində işləyən zaman tanış, həmin zaman həbsdə olan Elvar Xəlilov həbsxanadan ona zəng edib. Elvar Xəlilov tanış olan Zakir Məmmədovdan həbsdən çıxmasına kömək etməsini istəyib.

Elvar Xəlilovun cinayət işi üzrə istintaqı isə Səbəyel Rayon Polis İdarəsinin müstəntiqi Vüqar Abbasov aparır. El-

var Xəlilov həyat yoldaşından 4 min manatı Zakir Məmmədovla birlikdə müstəntiq Vüqar Abbasova verməsini xahiş edib. Zakir Məmmədov da onun xahişini yerinə yetirib. Amma bu iş alınmayıb.

İşin alınmamasının isə ilginç səbəbi var. Belə ki, müstəntiq Vüqar Abbasov həmin ərəfədə iş adamı, "Yeganə" şadlıq sarayının rəhbəri Akif Rəhimovun qəza törətmiş oğlu Rəhim Rəhimovun cinayət işini araşdırmış. Rəhim sürücülük vəsiqəsi olmadan idarə etdiyi maşınla şəhid qızını vura-raq öldürmüşdü. Vüqar Abbasov isə işi gizlədərək, qəzani guya Rəhimovların sürücüsünün törətdiyini qeyd edərək, Rəhim Rəhimovu məsuliyyətdən kənara qoymağa çalışıb.

Məsələ ictimailəşdirildikdən sonra müstəntiq Vüqar Abbasovun əməlləri ifşa olunmuşdu. O, vəzifəsindən qovulduqdan sonra ölkədən qaçıb və hazırda axtarıdadır.

Qayıdaq Zakir Məmmədovun işinə... Elvar Xəlilov həbsdən çıxandan sonra Zakir Məmmədovdan hüquq-mühafizə orqanlarına şikayət edib. Zakir Məmmədovun barəsində dələduzluq və rüşvətə təhrik etmə maddələri ilə cinayət işi başlanılıb. Məhkəmə qərarı ilə onun barəsində polisin nəzarətinə verilmə qətimkan tədbiri seçilib.

Zakir Məmmədov özünü təqsirli bilmir və deyir ki, pulu Vüqar Abbasova verib. Bu işdə nəyisə həll etmək səlahiyyəti olmayıb və sadəcə, Elvar Xəlilovun xahişini yerinə yetirib.

Elvar Xəlilovun adı indi başqa bir məhkəmə işində keçir. Həmin işdə də Elvar Xəlilov zərərçəkmişdir. Həmin işdə Elvar Xəlilov axtarıda olan Səbəyel Rayon Polis İdarəsinin müstəntiqi Vüqar Abbasovun köməkçisi olmuş Elnur Babayevdən şikayətdir.

Elnur Babayevin cinayət işi Bakı Ağır Cinayətlər Məhkə-

məsinin hakimi Eldar Mikayılovun sədrliyi ilə araşdırılır. Həmin işdə Elnur Babayev, həmçinin "Yeganə" şadlıq sarayının rəhbəri Akif Rəhimova qarşı dələduzluqda da ittiham edilir. Belə ki, Elnur Babayev Akif Rəhimovdan ümumilikdə, 52500 manat pul alıb. Bunun qarşılığında isə Elnur Babayev Akif Rəhimovun oğlunun törətdiyi ölümlə nəticələnən qəzani ört-basdır edəcəkmiş.

Belə ki, Elnur Babayev iş adamına vəd edib ki, qəza zamanı dünyasını dəyişən qadının sərxoş olması ilə bağlı ekspertiza rəyi alacaq. Həmçinin Elnur Babayev müstəntiq Vüqar Abbasov vasitəsi ilə işi Akif Rəhimovun oğlunun xeyrinə həll edəcəyini vəd edib. 10 min manatı ekspertiza rəyi, 42500 manatı isə həm onların xeyrinə danışıacaq şahidlərin tapılmasına, həm də qəzanın Rəhim Rəhimovun yox, onların sürücüsünün adına rəsmiləşdirilməsini sərf edəcəkmiş.

Xatırladaq ki, 2017-ci il noyabrın 8-də Səbəyel rayonu ərazisində "Jeep Grand Cherokee" markalı 90-FO-007 dövlət nömrə nişanlı avtomobil yolu keçmək istəyən 1975-ci il təvəllüdü Əkbərova Könül Elton qızını vurub. K.Əkbərova aldığı xəbərlərdən hadisə yerində vəfat edib. Qəzani törədən sürücü Akif Rəhimovun oğlu Rəhim Rəhimov olub. 18 yaşlı tamam olmayan Rəhim kluba gedərkən həmin qəzani törətmişdi.

Lakin qəzadan sonra hadisə yerinə Rəhimovlar ailəsinin sürücüsü Əmrulla Şahbazov gəlib və qəzani özünün törətdiyini deyib. Məsələ ictimailəşdirildikdən sonra hadisənin gərçək təfərrüatları üzə çıxıb. Hadisədən 20 gün sonra saxlanılan Rəhim Rəhimovun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 263.2-ci (yol hərəkəti və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydalarını pozma, ehtiyatsız-

lıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olduqda) və 264-cü (yol nəqliyyat hadisəsi yerindən qaçma) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə R. Rəhimovun ittiham olunduğu Cinayət Məcəlləsinin 264-cü (hadisə yerindən qaçma) maddəsi hökmdən xaric olunub və məhkəmənin hökmü ilə o, 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Daha sonra Bakı Apelyasiya Məhkəməsi R. Rəhimovun cəzasının qalan hissəsini məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisəsində keçirməsi barədə qərar qəbul edib. O, azadlığa buraxılıb və cəzasının qalan hissəsini məntəqə tipli cəzaçəkmə müəssisəsində keçəcək.

Qəzada ölənlər K. Əkbərova və isə şəhid Elton Əkbərovun qızıdır.

□ İlkin MURADOV,
Musavat.com

Uşaqlar üçün "düşmən kimdir" təbliğatı...

Xalid KAZIMLI

Dünən Feysbuk sosial şəbəkəsinin Azərbaycan seqmentində 10-12 yaşlı bir uşaq şəklə paylaşılmışdı.

Uşaq adı deyildi, erməni diğası (diğa - oğlan) idi və onu sıradan biri etməyən fakt o idi ki, bu uşağın çiyində Ermənistanın dövlət bayrağı salınmışdı.

Daha ötəsi də vardı: diğanın ayağının altına isə Türkiyə və Azərbaycanın dövlət bayrağı atılmışdı. Uşaq məhz bu bayraqların üstündə durmuş və onun şəklini çəkən adama poza vermişdi.

Əlbəttə, bu, uşaq hərəkatı, uşaq aqlının məsulu deyil, necə deyirlər, "Züleyxaya dil verən var".

Bu da kim və ya kimlər olasıdır? O uşağın atası, əmisi, dayısı, anası, nəsl-i-nəcəbəti, müəllimləri, istənilən biri və ya növbə ilə hamısı ona bayraqları yerə atılmış dövlətlərin düşmən olduğunu təlqin ediblər.

Bu, sirr deyil. Hələ sovet vaxtında, SSRİ-yə daxil olan 15 respublikanın hamısının dost-qardaş büsətində yaşadıkları dövərdə erməni uşaqlarının fərqli böyüdüldüyü, onlara azərbaycanlıların düşmən olduğu barədə fikrin aşılındığı aşkar idi.

Ermənilər bu cür düşüncələrini maksimum pərdələsələr də, sonra qədər ört-basdır edə bilmirdilər və övladlarını şovinist ruhda böyütdüklərinə dair faktlar bir yerdən pırtlayıb çıxırdı.

Bunun bariz nümunəsinə 1986-cı ilin avqustunda Gəncədə şahid olmuşam. O zaman biz Şəmkirdə hərbi toplanışda idik və həftə sonunda Gəncənin "ikinci hissə" adlanın yerində, gerek ki, Avakyan küçəsində bir erməni qadının evində kirayədə qalan tələbə yoldaşım ilə gəlmişdik. Həmin ərəfədə erməni qanının Krasnodarda yaşayan qızı və iki nəvəsi onlara qonaq gəlmişdi. Qızın 12-13, oğlanın isə 8-9 yaşları. Diğa bizi - əsgər geyimindəki tələbələrini görəndə erməniyə söyməyə başladı. Biz onun nə kimi söyüşlər söydüyünü anlayırdıq. Ev sahibəsinə irad bildirdik. O, nəvəsinə təpindi. Amma uşağı kiritmək mümkün olmadı, o, pis-pis hırıldaya-hırıldaya otaqdan-otağa keçir, söyməkdə davam edirdi. Qapını bağladıq, xeyri olmadı, uşaq gedib bayır tərəfdən, açıq pəncərədən söyməyə başladı. Uşağın anası da, hətta bacısı da onu susdurmağa cəhd elədi, amma uşaq susmadı. Tələbə yoldaşımın dedim ki, axı biz bu uşağa bir söz demədik, bir şey eləmədik, bu niyə belə edir. O zaman bizdən daha təcrübəli olan, Ermənistanın Amasiya rayonunda yaşayan tələbə yoldaşımın dedi ki, bunların tumu kəsilsin, uşaq dil açandan bizə nifrətlə böyüdürlər, "hayes-türkes" fərqi öyrədirlər, indi bu da ömründə ilk dəfə türk görür, özünü saxlaya bilmir.

Yüz faiz eləydi. Yoxsa 8-9 yaşlı oğlan birdən-birə, ömründə ilk dəfə gördüyü dörd böyük adama niyə bu qədər qızğın şəkildə, kəsib-kirilmədən söysün ki? Bizim o yaşda uşaqlar yad adam görəndə başqa otağa keçir, üzə çıxmırdılar, amma erməni diğası nəyi var, dirəşmişdi.

Ermənistan və Azərbaycan arasında müharibə başlayandan sonra hər iki ölkədə aparılan təbliğat isə başqa söhbətdir. Biz də artıq istər-istəməz dostumuzun-düşmənimizin kim olduğunu övladlarımızla deməliydik. Onları sovet dövrünün saxta beynəlmilətlik ovqatında böyütmək faciə demək olardı.

Ancaq yenə də biz bu xüsusda ermənilərə çata bilməzdik. Çünki onların bu sahədə zəngin təcrübəsi var, söhbətə haradan girəcəklərini də 100 ildir bilir. Biz, sadəcə, övladlara 20 Yanvar, 26 Fevral, 20 Noyabr faciələrinin səbəbləri, detalları barədə məlumat verdik, Şuşanın, Laçının, Kəlbəcərin, Ağdamın, Füzulinin, Cəbrayılın, Qubadlının, Zəngilanın işğalından danışdıq, övladlar məsələnin nə yerdə olduğunu anladılar.

Bu, övladlara yönəlik xüsusi faşist təbliğatı deyildi. Biz sadəcə, millət olaraq başımıza gətirilən faciələrin müəlliflərini göstərdik və göstəririk, həqiqətləri danışdıq və danışırıq. Uşaqlar isə bu xüsusda məlumatlıdır. Bunları deməmək, danışmamaq qəbahət olardı.

Ona görə də hüquq müdafiəçisi Leyla Yunus beynəlxalq tədbirdə "azərbaycanlılar övladlarına ermənilərə və xristianlara qarşı nifrət aşılayır" deyərək çox haqsızdır. Zətən, bütün xristianlar erməni deyil. İkincisi, bu ölkədə indiyədək publik şəkildə "xristianlar bizim düşmənimizdir" deyən olmayıb. Üçüncüsü, ölkəmizin bir çox xristian dinli ölkələrlə gözəl dostluq münasibətləri var.

Ermənilərlə məsələ isə çox başqadır. Bu, indilikdə, ölüm-dirim məsələsidir. Bu millətin öz müqəddaratını həll edərək qurduğu dövlət on minlərlə vətəndaşımızı öldürüb, ərazimizin 20 faizini işğal edib. Bu faktları kənara qoyaq, deyək ki, erməni xalqı bizə dostdur və biz onları sevməliyik?

Heç düşməni sevməyi öyrədən həzrəti İsanı müqəddəs sayan xristianlar da belə etmirlər, "dosta dost, düşməne düşmən olmaq" variantını seçirlər, bəs biz necə pasifist olaq? Pasifist olaq, yox olaq? Budur məsələ.

Ermənistan tərəfin Azərbaycanca qarşı təxribatları davam edir. İndi də ermənilər guya Rəşad Əlizadə ad-soyadlı Azərbaycan vətəndaşının qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"ndan vətəndaşlıq almaq üçün müraciət etdiyi barədə dezinformasiya yayıblar.

var. Dağlıq Qarabağa Rusiya, Fransa, ABŞ-dan parlamentariyalar təşrif buyurur. Qondarma rejimin nazirləri Rusiyaya tədbirlərə dəvət edilir. 25 il ərzində torpağı geri almayanda ermənilər hələ daha betərini edəcəklər. Torpaqlarımızı qaytarmaq lazımdır ki, bu cür provokasiyalardan bir dəfəlik

Konkret bu olaya gəldikdə isə XİN səviyyəsində buna təzkib verilməlidir. Ardınca bu xəbəri yalan çıxardan təbliğat maşınından istifadə edilməlidir. Media, sosial şəbəkələrdə ermənilərin bu xəbərini yalanlamaq, qeyri-ciddi xəbər, növbəti xəstə erməni təxəyyülü kimi göstərmək lazımdır. Həmin şəxsin səsi-

tarlı cavablar verməliyik. Ermənilər son dövərdə Dağlıq Qarabağda bir sıra işlər görürlər. Fizuliyyə yürüş edirlər, Laçında məskunlaşırırlar, Cəbrayılda yeni evlər tikirlər, Kəlbəcəri turist məkanına çevirirlər, torpaqlarımızda bizə hədə-qorxu gəlirlər, hədəyanlıq edirlər. Bundan əlavə, Ermənistan rəsmiləri tez-tez

Ermənilərin növbəti təxribatı - XİN-in reaksiyası olacaqmı?

Əhəd Məmmədli: "XİN səviyyəsində buna təzkib verilməlidir..."

Təcavüzkar Ermənistanın qondarma rejimi bu cür yollarla dövlət kimi sırrmaq cəhdləri ölkəmizdə ciddi etirazlar doğurub. Hələ ki Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) məsələ ilə bağlı rəsmi bəyanatı olmayıb. Məsələ ilə bağlı XİN-in mövqeyini öyrənməyə çalışsaq da, dünən bazar günü olduğu üçün bu, mümkün olmadı.

Politoloq Əhəd Məmmədli "Yeni Müsavat"a bu cür xəbərlərin informasiya müharibəsinin tərkib hissəsi olduğunu bildirdi: "Xəbər açıq şəkildə dezinformasiyaya oxşayır. Bu, ermənilərin anti-Azərbaycan təbliğat vasitəsidir. Ermənilər bununla azərbaycanlıların çarəsizlikdən Ermənistanı, hətta Dağlıq Qarabağa qaçdıqlarını göstərirlər. XXI əsr informasiya, həmçinin dezinformasiyaya əsridir. Əsas o deyil sən həqiqət və ya yalan danışdın, əsas olan dediklərinə etirazı inandırmaq bacarığıdır. Biz ilk növbədə ermənilərin təbliğatına ətrafın inanmasını imkan verməməliyik. Ermənilərin saxta "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın dövlət kimi sırrmaq cəhdləri çoxdan

qurtulaq. Azərbaycan tərəfi təkcə bu məsələ ilə bağlı deyil, ümumiyyətlə, Dağlıq Qarabağda antiterror əməliyyatı aparmalıdır. Ermənilər əndazəni çoxdan aşılıb. Azərbaycanca qarşı provokasiyalar, hədəyanlıq, hədə-qorxular, dezinformasiyalar, hər cür sabotaj edirlər. Bunu dayandırmağın bir yolu var, o da hərbi gücümüzü nəhayət, düşməne göstərmək.

ni, video görüntüsünü tələb etmək lazımdır. Çünki Azərbaycan tərəfi sussa, bu xəbərin doğru olduğu anlaşılabilir. Lakin görək ki, ermənilər də bu xəbəri o qədər də yaymırlar, sakit dururlar, onda biz də protokol qaydası cavabla kifayətlənməliyik. Bu, əgər doğru xəbər olsa və doğurdan da vətəndaşımız düşmən tərəfə həqiqətən keçibse, buna da hazır olub tu-

Qarabağa səfər edirlər. Erməni baş nazirin oğlu Qarabağda rahat şəkildə hərbi xidmət edir. Azərbaycan ordusu bütün bunlara səsiz qaldıqca hələ düşmənlərimizdən çox belə provokasiyalar görəcəyik. Bütün bunlara ən gözəl və yeganə cavab Qarabağı azad etməkdir".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

İrandan yanlıs: Məmmədyarovu səfir kimi təqdim elədilər

Azərbaycanın Xarici İşlər naziri Elmar Məmmədyarov dünən, martın 9-da, Tehrana səfər edib və İran rəhbərliyi tərəfindən qəbul olunub. Lakin İran prezidentinin və ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinin saytlarının ingilis dilində olan versiyalarında Məmmədyarov Azərbaycanın İİR-də yeni səfiri kimi təqdim edilib.

Virtualaz.org-un məlumatına görə, İran prezidentinin saytının ingilis dilli versiyasında yerləşdirilmiş rəsmi məlumatda bildirilib ki, prezident "Azərbaycanın yeni səfirinin etimadnaməsini qəbul edib".

"Şənbə günü Tehrandan Azərbaycan Respublikasının yeni səfirinin etimadnaməsini qəbul etdikdən sonra doktor Həsən Ruhani deyib: "İran İslam Respublikasının hakimiyyəti Azərbaycanla qarşılıqlı marağ kəsb edən bütün sahələrdə münasibətləri inkişaf etdirməkdə maraqlıdır..." Azərbaycan Respublikasının Tehrandakı yeni səfiri Elmar Məmmədyarov həmçinin etimadnaməsini prezident Ruhaniyə təqdim edərək bildirib ki, iki ölkə arasında münasibətlərin inkişafı üçün heç bir maneə yoxdur", - məlumatda qeyd

olunub.

Bununla birlikdə, Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin saytının ingilis dilindəki

versiyasında Məmmədyarovun Tehrana səfəri haqqında məlumatlarda o, səfir deyil, nazir kimi təqdim olunur.

Deputat, Ana Vətən Partiyasının sədri Fəzail Ağamalı "Yeni Müsavat"a budəfəki müsahibəsində dövlət başçısının bölgələrdəki görüşləri ilə bağlı maraqlı fikirlər söylədi. Eyni zamanda, o, son günlər geniş ictimai müzakirələrə səbəb olan məsələlərə, o cümlədən deputatların maaş artımı xəbərinə də münasibətini açıqladı.

- Fəzail bəy, prezidentin bölgə əhalisi ilə görüşləri ötən həftə ərzində də davam etdi və böyük maraqla qarşılandı. Siz bu görüşləri necə dəyərləndirirsiniz?

- Ölkə prezidenti hər zaman xalqımıza xidməti, özü dedi ki, şərəf bilib və bundan qürur hissi duyduğunu açıq şəkildə etiraf edib. 2003-cü ildən, prezident seçildiyi zaman kəsiyindən üzü bəri imzaladığı fərman və sərəncamlara, bununla bağlı atdığı addımlara nəzər yetirsəniz, görəcəksiniz ki, ölkə prezidentinin Azərbaycanın bugünkü səviyyəyə çatmasında yeganə məqsədi Azərbaycan xalqına xidmət, dövlətimizin güclənməsinə töhfə vermək olub. Prezidentimizin söylənmiş olduğu dəyərlər, prinsiplər, normalar var. O, bu dəyər, prinsip və normaları hər zaman qoruyub-saxlayıb, onların daim zənginləşdirib, inkişaf etdirib, hər zaman da xalqa açıq olub, xalqı dinləyib, təklif və şikayətlərə ciddi önəm verib. Son dövrlərdə keçirdiyi görüşlərlə ölkə prezidenti bir daha Azərbaycan xalqının nə düşündüyünü bilmək istəyir, insanların birbaşa ehtiyaclarının içərisində olmağa üstünlük verir. Prezident Şamaxıda çıxış edərkən sakinlərin məktublarını əlində tutaraq dedi ki, dövlətimiz hər zaman sizindir, sizin bütün problemlerinizi hər zaman həll etməyə hazırdır. Bu, həm də o deməkdir ki, prezident istəyir xalqın şikayətlərini öz köməkçiləri vasitəsilə deyil, birbaşa, həm şifahi, həm də yazılı şəkildə əldə etsin, xalqın nə düşündüyünü şəxsən bilsin. Açıq deyim, bu, yeni bir texnologiya, yeni bir yanaşmadır. Mən az-çox dünya siyasətini, ayrı-ayrı liderlərin xalqa görüşünü izləmişəm, hələ bu cür texnologiyaya rast gəlməmişəm. Əlbəttə, bunun çox böyük əhəmiyyəti var. Bir tərəfdən, xalq görür ki, prezident birbaşa onlarla, onun tərdinə, problemlərinə həssas yanaşan dövlət başçısıdır. Həm də prezident bilmək istəyir ki, hansı çətinliklər, problemlər var. Yərinde, yaxud qayıdandan sonra konkret addımlar atır, sərəncamlar verir. Bu, əlbəttə, vətəndaş-prezident ünsiyyətinin yeni forması kimi, onlar arasındakı münasibətləri daha da möhkəmləndirir, səmimi və daha sarsılmaz edir.

- Bəs, niyə vətəndaş-icra başçısı, vətəndaş-digər məmur münasibətləri belə deyil?

- Məsələ bundadır ki, ölkə prezidentləri hər zaman bütün məmurlara və vətəndaşlarımıza nümunə nümayiş etdirib. İndi bu da nümunənin yeni bir formasıdır. Əlbəttə, bütün məmurlar bundan nəticə çıxartmalıdır. Mən demirəm ki, onlar prezident kimi, insanlar açıq havada qəbul etsinlər. Biz görmüşük ki, məmurlar bölgə-

lərdə gedəndə bir-iki nəfər onların önündə oturur, ola bilsin, çox vətəndaşlarımızı qəbul edirlər. Hər halda təqdimat göstərir ki, onların vətəndaşlarla görüşü kütləvi deyil. Bütün icra strukturlarında böyük zallər var. Məncə, bu zallardan istifadə edib "Açıq mikrofon" görüşünü təşkil etmək lazımdır. Bunu nazirlər regionlara gedən zaman da etmək olar. Həm də hər həftə icra başçıları vətən-

olsun, problemlərini qaldırsın. Yaxşı olar ki, Bakıda da insanlarla geniş təmaslar qurulsun, bunun çox böyük faydası olardı.

- Prezidentə təqdim olunan məktublarda çoxluq həm də yerlərdəki şikayətlərin çox olması demək deyilmi?

- Əlbəttə, bu, onun göstəricisidir. Lakin bu, təkə icra başçıları deyil, eyni zamanda, həmin rayonlarda icra başçısının

dən mükafat qazana bilməyəcəklər. Bu cür insanlar heç şübhəsiz ki, etimadı doğrultmayan məmur kimi kənar qalacaqlar və onlar daha yenilikçi, xalqla işləyən, bu işlərin gedişində prezidentimiz kimi, innovativ metodlardan istifadə edə biləcək kadrlarla əvəz olunacaqlar.

- Fəzail bəy, daha bir görüş ziyalılarla oldu və hələ də müzakirəsi gedir. Siz ziyalı-

konkret addımlar atır. Bürokratik sistemdə və idarəçilik sistemində ola bilsin, elə yazılmış qayda-qanunlar var ki, bir çox məsələlərin hər zaman prezidentin önünə çıxarmaq bəlkə də çətin olur. Ancaq orada qaldırılan məsələlərin birbaşa həmin insanlar tərəfindən prezidentin diqqətinə çatdırılması və bunun çox müsbət qəbul edilməsi, qəbul edilən təkliflərin reallaşması üçün tapşı-

ri-ayrı heykəllərin qoyulması.

- Bu yaxınlarda deputatların maaşının artırıldığı xəbəri yayıldı və bu, çoxlarında qıncıq yaratdı. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

- Vallah, böyük miqdarda artırılmayıb. Mən də o deputatlardan biriyəm. Nə 5 min, nə 6 min? Elə söhbət yoxdur. Çox cüzi miqdarda maaşımız artırılıb, bir də ezamiyyə pulları artırılıb. Yeni məsələ şişirdilir, bilmirəm bu, nədən, hardan qaynaqlanıb. Belə şey yoxdur. Mən tam məsuliyyətlə deyirəm ki, yüksək maaş artımından söhbət gedə bilməz.

- Sırr deyilsə, deputat maaşına qədərdir?

- Mən tam məsuliyyətlə deyirəm, burada müavinətli, maaşlı 3 min manatdan yuxarı deyil. Sizin qəzet kifayət qədər ciddi qəzətdir, mən istərdim ki, bu məsələni oxuculara çatdırasınız. Oxudum ki, İsa Həbibbəyliyə bu barədə sual vermisiniz, 5-6 rəqəmi səslənib. Bəlkə də, onun Əmləklər Akademiyasındakı maaşı ilə deputat maaşını bu qədər ola bilər. Ancaq deputat maaşını 3 mindən yuxarı deyil, bilmirəm bu məsələni niyə şişirdirlər. Bu gün hər kəsin, hətta işləməyənlərin də maaşını artırılır. Artırılmalıdır da, çünki bütün Azərbaycan vətəndaşlarının maddi təminatı olmalıdır.

Ölkə prezidentinin atdığı addımları çox yüksək qiymətləndirdim, onları alqışladım və bunlar davamlı olacaq. İndi cəmiyyətin hər bir məmuru, vətəndaşının mənasında artım varsa, Milli Məclisin deputatı niyə kənar qalmalıdır, mən bu fəlsəfəni, bu yanaşmanı başa bilmirəm. Bu barədə danışanlara sual verin ki, axı, hamınızın maaşını artırır, şəraiti yaxşılaşdır, Milli Məclisin deputatları ilə bağlı addımın atılmasına nə qəbahət var? Milli Məclis bu proseslərdən kənar deyil, çünki o da cəmiyyətin bir hissəsidir.

- Bunun qarşılığında deyilir ki, deputatın maaşından fərqli olaraq, digər kateqoriyalı insanların maaşları da artırılmalıdır. Onlara nə sözlünüz var?

- İndi başqa bir şey var da: deputatın üzərinə düşən misiya, məsuliyyətlə adi bir vətəndaşımızın məsuliyyəti eyni deyil. Yeni hər bir cəmiyyətdə ədalət meyarı var. Hər kəs özünün fiziki və zehni xidmətinə, məsuliyyətinə, verdiyi töhfələrə görə əmək haqqını almaldır. Əgər Milli Məclis üzvü cəmiyyətin idarə olunması üçün qanunun qəbulu üçün məşğul olursa və onun başqa yerdən gəliri yoxdursa - mən bu cür millət vəkili təmsil edirəm - bunun maaşını adekvat olaraq digər vətəndaşlarımızın maaşını artırırısa, burda pis nə var? Əgər bizim maaşımız 5-10 minə çatdırılsa, mən ona qətiyyətlə razı olmaram, bu, ədalətsizlik olardı.

Ancaq adekvat olaraq cəmiyyətin bütün təbəqələrinin maaşını artırırsa, deputatların da maaşını müəyyən dərəcədə artırırısa, buna bizim dəyərli soyaşlarımızın anlaşılıq yanaşmalıdır. Mən çox arzulayıram, bizim vətəndaşlarımızın imkanları o səviyyəyə qalxсын ki, ümumiyyətlə, əmək haqqı barədə biz hər hansı müzakirə aparmayaq, buna ehtiyac duyulmasın.

- Deməli, kimsə Rəsulzadə ilə bağlı təklif versə, o da müsbət həllini tapacaqdı, eləmi?

- Söhbət tək Rəsulzadədən gətirmir. Niyə onda Xan Xoyski-dən, Topçubaşov və digərlərindən danışmırıq? İstiqlal küçəsində prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Cümhuriyyət qurucularının şərəfinə bir abidə qoyulub. Çox yaxşı olardı ki, Azərbaycanın ən yaxşı, görkəmli, görünen yerində onların özlərinin də memorialı yaradılsın, o heykəldə bütün Cümhuriyyət qurucularının hər birinin siması ifadə olunsun. Bəlkə, bu, daha yaxşıdır, nəinki ay-

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

"Bakıda Rəsulzadəyə də heykəl qoyula bilər"

Fəzail Ağamalı: "Deputat maaşını 3 mindən yuxarı deyil, bilmirəm bu məsələni niyə şişirdirlər"

"Bu cür insanlar, heç şübhəsiz ki, etimadı doğrultmayan məmur kimi kənar qalacaqlar"

daşları kabinetlərinə, yaxud qəbul otağına çağırır, 3-5 nəfəri qəbul etməklə kifayətlənə bilər. İcra başçıları konkret günlərdə rayonun sakinlərini bir mərkəzə toplaya bilər. Mən bildiyim qədər bir çox rayonlarda bu, tətbiq olunur. Mən onların adlarını çəkmək istəmirəm, ancaq bir çox icra başçıları bütün komandası ilə ayrı-ayrı kəndlərə gedir, orda vətəndaşları dinləyirlər. Eyni zamanda, rayonlarda ayrı-ayrı nazirliklərin, qurumların rayon şöbələri, regional rəhbərlərini ora dəvət edirlər və qaldırılan problemlər həllini tapır. Bu, o icra başçılarına aiddir ki, onlar birbaşa xalqla bir yerdədir, xalqa xidmət edirlər. Lakin mənim məlumatıma görə, bütün icra başçıları bu metoddan istifadə etmir. Məsələn, Bakı şəhərində bu, yoxdur. Paytaxtda hələ mən görməmişəm ki, istənilən icra başçısı rayonun bir məhəlləsinə getsin, yaxud özünün "Açıq mikrofon"unu təşkil etsin, insanlar gəlib onunla təmasda

sələhiyyətlərindən kənar olan nazirlik və komitələr haqqında da verilmiş şikayətlərdir. Bu gün ədalət naminə demək lazımdır ki, nazirliklərin rayon strukturları icra başçısı ilə sadəcə olaraq, formal şəkildə işbirliyinə malikdir. Onların bütün tapşırıqları, təşkilatı məsələlər nazirlikdən, respublika səviyyəli qurumlardan gəlir. Ona görə də o məktublarda təkə icra başçıları deyil, eyni zamanda ayrı-ayrı strukturların yerli şöbələrinin yaratdığı olduğu problemlərlə bağlıdır.

- Bütün bunların məntiqi nəticəsi olaraq ciddi struktur islahatları, kadr dəyişiklikləri gözlənilirmi?

- Kadr dəyişikliyi deyərək mənə, struktur islahatları davam edir. Əlbəttə ki, ölkə prezidentinin etimadını doğrultmayan, bu gün kabinetdə oturan prezidentin qarşıya qoyduğu vəzifələri yerinə yetirməyə üstünlük verən, şübhəsiz ki, zamanın sət sınağında çıxma bilməyəcəklər, prezidentimiz-

lardan nələri eşitmək istəyirsiniz və gözləyirsiniz?

- Belə bir ənənəvi görüşlərə rəhmətlik ulu öndərimiz hər zaman üstünlük verirdi. Ölkə prezidenti də ayrı-ayrı tədbirlərdə ziyalılarla görüşürdü və ziyalılara ona müraciətə çox yüksək qiymət verirdi, onların bu və ya digər problemlərinin həlli üçün dərhal konkret addımlar atırdı. Eyni zamanda, ayrı-ayrı strukturlar vasitəsilə də prezidentə müraciət olunan təkliflər də təbii ki, ölkə prezidenti tərəfindən nəzərə alınır. Prezident bütün sahələrdə olduğu kimi, bu sahədə də yeniliyə imza atdı və bir qrup mədəniyyət, incəsənət nümayəndələri ilə çox səmimi, açıq görüş keçirdi. Orda qaldırılan bir çox problemlərə dərhal prezident səviyyəsində reaksiya oldu, tapşırıqlar verildi. Çox yaxşı hal idi ki, həmin görüşdə ölkənin birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım da iştirak edirdi. Çünki onun da kurasiasında bir çox məsələlər var ki, o da həmin görüşdən sonra öz tərəfindən müvafiq addımlar atmağa başladı.

Bildiyiniz kimi, hələ ölkənin birinci vitse-prezidenti seçilməmişdən öncə Azərbaycan incəsənətinin, maddi-mədəniyyət nümunələrinin himayəçisi və carçısı, dünya miqyasında onun təbliğatçısı kimi nüfuz qazanan Mehriban xanım birinci vitse-prezidenti seçildəndən sonra artıq əlavə statusla bu missiyanı yerinə yetirməyə başlayıb. Yəqin ki, o görüşdə dəyərli mədəniyyət və incəsənət adamlarının qaldırdığı məsələlərə Mehriban xanım Əliyevə də öz səlahiyyətləri çərçivəsində müdaxilə edəcək, buna şəbhə yoxdur. Mən Əbülfəz Qarayevin belə bir açıqlamasını eşitdim ki, bu görüşlər ardıcıl xarakter daşıyacaq, digər dəvət oluna bilməyənlərlə də görüşlər keçiriləcək. Bu, çox yaxşıdır. Prezident artıq cəmiyyətin bütün təbəqələrinin, bütün sosial qruplarının nə düşündüyünü birbaşa təmasda, açıq söhbətlərlə öyrənə bilir və qaldırılan problemlərlə bağlı

riqların verilməsi çox yaxşıdır, alqışlanmalıdır.

- Bu görüşlə bağlı ən çox danışılan heykəl mövzusu oldu. Sosial şəbəkələrdə də yazdırlar ki, Hacı Zeynalabdin Tağıyevə heykəl qoyulursa, niyə Məhəmməd Əmin Rəsulzadəyə qoyulmur?

- Mən düşünürəm ki, Azərbaycan xalqının tarixində, istər onun ictimai-siyasi həyatında, istər dövlətçilik, istər mədəni tarixində, mənəvi dəyərlərində müstəsna xidmətlər göstərmiş insanların hər birinin adı əbədiləşdirilməlidir. Bununla bağlı addımlar atılıb, onların adına küçələr verilib, qəsəbələr salınıb, bunlar öz yerində. Onların heykəllərinin qoyulması ilə bağlı da addımlar atıla bilər. Bəli, bu, əbədiləşmənin bir formasıdır. Hacı Zeynalabdinin də, eyni zamanda, Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin də, Xan Xoyskiyin də, Əlimərdan bəy Topçubaşovun da, Əhməd bəy Ağayevin də, digərlərinin də... Cümhuriyyətin qurulmasında xidmətləri olan tarixi şəxsiyyətlərin hər birinin, Mehmandarovun, Şixlinskiyin də heykəllərinin qoyulması mümkündür. Bütün bunların həyata keçirilməsi üçün mənə, müvafiq qurumlar, ölkə qarşısında məsələ qaldıranda, əminəm ki, prezident buna müsbət yanaşacaq və məsələlərin yerinə yetirilməsi üçün tapşırıqlar verəcək. Mən Bəhram Bağırzadənin təklifini alqışlayıram.

- Deməli, kimsə Rəsulzadə ilə bağlı təklif versə, o da müsbət həllini tapacaqdı, eləmi?

- Söhbət tək Rəsulzadədən gətirmir. Niyə onda Xan Xoyski-dən, Topçubaşov və digərlərindən danışmırıq? İstiqlal küçəsində prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Cümhuriyyət qurucularının şərəfinə bir abidə qoyulub. Çox yaxşı olardı ki, Azərbaycanın ən yaxşı, görkəmli, görünen yerində onların özlərinin də memorialı yaradılsın, o heykəldə bütün Cümhuriyyət qurucularının hər birinin siması ifadə olunsun. Bəlkə, bu, daha yaxşıdır, nəinki ay-

Budaq məndə, narı səndə

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Kərəməli - Ay ağa, havaxt başburt aldın ki, Təbrizə gedirsən?
Hacı Qara - Başburt lazım deyil.

Kərəməli - Elə olsa mən getməyəm. Mən bir yol burdan
Səlyana biltsiz getmişdim, murov o qədar döydürdü ki, indi
də ağnısı canımdan çıxmayıbdır"

(Axundov, "Hacı Qara" pyesindən)

İranla sərhəddə atışma olub, 1 sərhədçi əsgərimiz öldürülüb. Dövlət Sərhəd Xidmətinin informasiyasından belə aydın olur İrandan silahlı şəxslər Azərbaycana keçmək istəyiblər, əsgərlərimiz onların qarşısını alıb. Bu nə deməkdir? Silahlı şəxslər kimdir? Vaxtaşırı sərhəddə olan bu tip lokal, xırda hərbi giriş cəhdlərinə İran hansı izahatı verir? Sanarsan orda hansısa müharibə gedir. Bu nə qonşuluqdur, bu necə dövlətdir (İrani nəzərdə tuturam, əlaqədar orqanlar pis anlamasın)? Əgər İran öz ərazisinə nəzarət edə bilmirsə, orda quldur dəstələri at oynadırsa və hərdən Azərbaycana keçmək cəhdi edirlərsə, açıq etiraf eləsinlər, biz də işimizi bilək, gedək özümüz orda qayda yara daq. Necə ki, başqa dövlətlərin xaricdə antiterror təcrübələri olur. Yox, bu terrorun arxasında İran dövləti durursa (şəxsən mən buna inanmaq istəməzdim), niyə bizim XİN quru bir bəyanat, nota verməyə də qorxur? Əcəb islam dövlətidir. Haçın baxsan sərhəddə kilolarla narkotik gətirənlər tutulur. Elə bil orda Marksın "Din xalq üçün tiryəkdir" aforizmini sözün əsl mənasında başa düşüblər və həyata keçirməyə çalışırlar. Dini ixrac eləməyi dövlət siyasəti olaraq qəbul ediblər, bunun böyrünə tiryək ixracını da yazsalar yerinə düşər.

Elə biz jurnalistlərdən də xahiş eləsələr İrandakı qanunsuz silahlı dəstələri tərk silah edə bilərik. Bu saat bizim buna hər cür potensialımız var. Biz tək cəzə çıxardıb, reportaj verib, efi qayırmırıq ki? Azərbaycanda jurnalistlər bütün həyat sferalarında aktiv fəaliyyətdədir. Misal üçün, keçən il bir qrup jurnalist şəhidlərimizin ruhuna ehsan vermişdilər. Ondan qabaqki il küçədən imkansız uşaqları tutub sünnet eləmişdik. Ta inişil (keçən ildən qabaqki ildən qabaqki il - düz bilmirəm dilimizdə bu zaman vahidi var, yoxsa onu da mən kəşf elədim; təzə söz düzəltmək bizim fəaliyyətin bir qoludur) "Xinayaxdı" Media Mərkəzi düzəltdik. Orada yeni evlənənlərə ən müasir üsullarla tatu edilməsi öyrədilir. İstəsən əlin üstünə həna ilə qəzet yazısı həkk edilir. Bir jurnalist həmkarımız 2 manata Yasin oxuması ilə məşhurdur. Uzun sözün qısası, dünən də bizim hörmətli media zəhmətkeşləri Ekologiya Nazirliyi ilə birgə ağac əkməmişdir. Bu məqsədlə Bakıda bir ərazi icarəyə götürülmüş, hər bir jurnalist ağac basdırmış, ona böyüyənə qədər su, gübrə və yaxşı xəbərlər verəcəyini vəd etmişdir.

Dədə-baba adətlərimiz belə yaşadılır. Axı müdriklər demişdir, hər bir jurnalist həyatında bir dəfə ağac əkməli, ev almalı və yazıb-yaratmalıdır. İkisini eləmişdik, indi ağac qalırdı. Şükür. Nakam ölmədik. Ölmək demişkən, qabaqlar jurnalistlər canından bezəndə pis yazılar yazır, dama çıxıb intihar edir, ya da kiminsə, başqasının əkdüyü ağacdən özünü asmağa üstünlük verirdi. Daha buna son qoyulur. "Jurnalistlər bağı" ixtiyarımızdadır. Hətta bu ağaclar böyüyəndə kəsib əlavə dəyər vergisindən azad qəzet kağızı kimi istifadə edə bilərik! Şair bu yerdə gözəl demişdir: "Başı kəsik gözəl kötük, baltanı sənə kim vurdu, bıçağı sənə kim çəkdi?" Ya da başqa şeirdə bu temaya daha məhəbbətlə toxunulmuşdur: "Sevgi adlı bir ağacıq, Budaq məndə, narı səndə". Hmm. Zülümə bax.

Qayıdıram sərhəd temasına. Bu sərhəd pozuculuğunun tarixi əslində qədimdir. Hələ 80-ci illərdə Qarabağın İranla sərhəd zonasında yaşayan adamlardan eşitməşəm, onlar deyirdilər ki, həmişə Arazın o tayından hansısa qaçaq-quldur gəlib bizim sürüləri oğurlayıb aparmaq istəyirdi. O cümlədən, bizim karikatür "Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi" bayramını yaradan hadisəni - İranla sərhədin sökülməsi əhvalatını yada salaq. Mən həmişə o dövrün kadrlarına baxanda, sərhədi sökən cəbhəçilərə baxanda gülməyim gəlir. Fikirləşirəm SSRİ və İran nə gündə imiş ki, bir dəstə başıpozuq sərhədi söküb guya millətimizi birləşdirmiş. Nəmət Pənahlı hətta sərhəd məftilindən bir neçə hissə qırıb Bakıda tanış-tunuşa hədiyyə eləyibmiş.

Bu gün - martın 11-dən etibarən 15-dək müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi altında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin genişmiqyaslı təlimi başlayır. Nazirlikdən verilən məlumata görə, təlimlərə 10 min nəfərədək şəxsi heyət, 500-dək tank, zirehli texnika, eləcə də avtomobil və xüsusi texnika, 300-dək müxtəlif çaplı raket və artilleriya qurğusu, reaktiv yayılım atəş sistemi və minatan, 20-dək müxtəlif təyinatlı ordu və cəbhə aviasiyası cəlb olunacaq.

Təlimlərdə qoşunlar hücum əməliyyatının hazırlanması, şərti düşməne bir neçə istiqamətdə zərbə vurulması, onun müdafiəsinin yarılması və qruplaşmalarının darmadağın edilməsi, eləcə də düşmən ərazisinin dərinliyində yerləşən hərbi və strateji obyektlərə raket-artilleriya zərbələrinin endirilməsi tapşırıqlarını yerinə yetirəcək. Eyni zamanda, təlim mərkəzləri və ümumqoşun poliqonlarında müasir silah sistemləri və vasitələrinin tətbiqi ilə döyüş atışları, o cümlədən raket buraxılışları praktiki icra olunacaq.

*****

Göründüyü kimi, bu, sırf hücum taktikasına hesablanmış təlimdir və şübhə yox ki, son günlər Qarabağla bağlı radikal mövqe sərgiləyən, konstruktiv danışıqlarla bir araya sığmayan və nizamlama prosesini iflic edən bəyanatlar səsləndirən işğalçı ölkə rəhbərliyinə ayılıcı təsir etmək niyyəti güdür. O səbəbə budəfəki təlimlər Azərbaycanın hərbi gücünün bir daha düşməne praktik nümayiş baxımından böyük önəm daşıyır.

Təlimlər həm də rəsmi Bakının Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyinə sonrakı ilk dəfə Paşinyan hökumətinə sət ismarışlar göndərməsi və xəbərdarlıq eləməsinə dərhal sonraya təsadüf etməsi ilə diqqət çəkir. Belə ki, ötən həftə ATƏT sədri ilə Bakıdakı görüş zamanı Azərbaycan prezident İlham Əliyev Qarabağa dair sülh prosesinin pozulmasına görə bütün məsuliyyəti İrəvanın üzərinə qoyub. Ardınca Avropa Birliyinin Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsini qəbul edən zaman rəsmi Bakı mövqeyini bir daha xatırladı və Ermənistan rəhbərliyinin danışıqların formatını dəyişdirməklə bağlı cəhdlərinə birdəfəlik nöqtə qoyub. "Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında, BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinə uyğun olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilə bilər və danışıqların formatı dəyişdirilə bilməz", - Azərbaycan prezidenti bildirib.

Azərbaycanın münaqişənin tezliklə ədalətli həllində ən maraqlı tərəf olduğunu deyən İlham Əliyev işğal olunmuş ərazilərin azad edilməsinin danışıqlar prosesinin həmişə vacib komponenti olduğunu vurğulayıb. O, həmçinin Ermənistan tərəfinin ziddiyyətli

Bakının qəfil hücum taktikası - cəbhə xəttinə böyük qüvvə yeridildi

Ordumuzun bu gün başlayan genişmiqyaslı təlimlərində baş hədəf; Azərbaycan sülh prosesini torpedalayan düşmənlə güc dilində danışığa keçir - İrəvanda həyəcan...

açıqlamaların qəbul edilməz olduğunu və danışıqlar prosesinə əngəl yaratdığını qeyd edərək, beynəlxalq ictimaiyyətin bunu ciddi şəkildə nəzərə almasının və Ermənistanın ünvanlı bəyanatların çatdırılmasının vacibliyini qeyd edib. Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov da keçən həftə düşmən tərəfə analoji xəbərdarlıqla çıxış edib. ATƏT sədrindən xahiş edib ki, İrəvana Bakıdan belə bir ismarış aparsın: "Biz indi xalqı sülhə hazırlayaq, yoxsa müharibəyə?"

Bunlar rəsmi Bakının Paşinyan iqtidarına müharibə xəbərdarlığıdır. Azərbaycan Ordusunun bu gün yüzrlə hərbi texnika, aviasiya maşınlarının cəlb olunduğu genişmiqyaslı təlimə başlamasını həmin xəbərdarlığın məntiqi davamı sayılmalıdır. Hərbi ekspertlər isə təlim adı ilə Azərbaycanın cəbhə xəttinə əlavə qüvvələr cəmləşdirmək niyyəti güddüyünə əmindirlər. Yeni hərbi təlimlər günün birində hərbi əməliyyatlara da keçə bilər.

*****

Azərbaycan, təbii ki, öz sərhədləri daxilində silahlı qüvvələrinin yerini dəyişmək və ya ən əsası, işğal altındakı ərazilərinə yaxın yerlərdə böyük hərbi qüvvə cəmləmək kimi müstəsna hüquqa malikdir. Bu hüququ ona BMT Təhlükəsizlik Şurasının Qarabağa dair 4 məlum qətnaməsi, habelə Avropa Şurasının (AŞ PA), Avropa Parlamentinin, NATO Parlament Assambleyasının, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının və Qoşulmama Hərəkatının ərazi bütövlüyümüzü dəstək

ləyən sənəd-qərarları verir. Ermənistanın da təsdiqlədiyi BMT Nizamnaməsi isə hər bir ölkəyə öz ərazi bütövlüyünü bərpə etmək üçün istənilən yola əl atmaq, o sırada antiterror əməliyyatları keçirmək haqqı tanıyır. Azərbaycan da özünün hərbi və döyüş potensialını artırmaq üçün gerekeni edir, yeni və müasir silahlar, döyüş sistemləri əldə edir, öz hərbi-sənaye kompleksini yaradır və gücləndirir, vaxtaşırı həm fərdi şəkildə, həm də qardaş Türkiyə ilə birgə hərbi təlimlər, hərbi paradlar həyata keçirir. Ən əsası, Bakı torpaqlarını işğaldan qurtarmaq üçün əlverişli siyasət fonunda qəfil hücum taktikasını cəmləməyə başlayır.

Diqqət çəkən həm də odur ki, Azərbaycan son illər özünün maliyyə potensialı hesabına qabaqcıl Qərb dövlətləri (ABŞ, Fransa) ilə də hərbi-texniki əməkdaşlığı gücləndirmək kursu götürüb. Bu da İrəvanda haqlı olaraq həyəcan və təlaş artırıb...

*****

"ABŞ keçən ilin dekabrında Azərbaycana xeyli miqdarda, ümumi dəyəri 109 milyon dollar olan aviasiya-kosmik məhsulları ixrac edib. Bu məlumat ötən il üçün ABŞ-Azərbaycan ticarət statistikasında əksini tapıb. Mənbənin bildirdiyinə görə, Azərbaycan ABŞ-dan təyyarələr, kosmik texnologiyalar və peyklər alıb. Əlamətdardır ki, 2017-ci ildə ixracla bağlı belə bir maddə, sadəcə, mövcud olmayıb".

"Yeni Məsavət" xəbər verir ki, bu barədə "Spitnik Armenii" portalı yazıb. Portal bununla bağlı erməni politoloq-ameri-

kaçınas Suren Sərkisyanın mövqeyini öyrənib. Erməni ekspert deyib: "Hərçənd bu məhsullar formal olaraq mülki təyinatlıdır, gələcəkdə Bakının ABŞ-dan ikili təyinatlı texnologiyalar alacağını istisna etmək olmaz. Nümunə üçün uzağa getməyə lüzum yox. Keçən il Azərbaycan ABŞ-dan "Bell -412" mülki vertolyotlar almışdı. Ancaq Bakı onları hərbi vertolyotlar kimi təzədən quraraq ordunun öhdəsinə verdi. Bütövlükdə son illər ABŞ kosmosun mənimsənilməsinə Azərbaycanın əsas tərəfdaşına çevrilir. Azərbaycan ABŞ və Fransa ilə birgə bu yöndə bir sıra layihələr həyata keçirir. Son bir ildə Bakı orbitə bir neçə peyk buraxıb. Lazım gələrsə, bu peyklər Ermənistan əleyhinə istifadə oluna bilər. Rəsmi İrəvan belə şərtlər fonunda praktik olaraq, ABŞ-la Azərbaycanın aviasiya və kosmos sahəsində əməkdaşlığına mane olmaq gücündə deyil. Bundan ötrü bizim resurs və imkanlarımız olduqca azdır".

"Yeni Məsavət" yada salır ki, ötən il dekabrın əvvəlində Bakıda səfərdə olan ABŞ müdafiə naziri müavininin köməkçisi Laura Kuper Azərbaycanın siyasi və hərbi rəhbərliyi ilə görüş zamanı Vaşinqtonun iki ölkə arasında hərbi əməkdaşlığı genişləndirməyə hazır olduğunu qeyd etmişdi. Maraqlıdır ki, ölkəmizə 109 milyon dollar həcmində ABŞ istehsalı olan aviasiya-kosmik məhsullar da məhz həmin ayda idxal edilmiş...

☐ "Yeni Məsavət"nin analitik xidməti

Ermenistan Xarici İşlər Nazirliyi İsraildə diplomatik missiya açmaq imkanını nəzərdən keçirir.

"Ermənistan İsraildə səfirliyini açmağı düşünür, hazırda iki ölkənin münasibətləri yeni səviyyəyə keçib. Ermənistan həmçinin qarşılıqlı olaraq İsrailin İrəvanda səfirliyinin açılmasını istəyir". Bunu Ermənistanın xarici işlər nazirinin müavini Qriqor Hovannisyan "The Jerusalem Post"a bildirib.

Azərbaycana silah satma məsələsinə münasibət bildiren Hovannisyan qeyd edib ki, Ermənistan, ABŞ-ın nümunəsi ilə İsrailin Qarabağ münasibəti tərafərinə silah satmasını dayandırmasını istəyir. XİN rəsmisi səfirliyi Qüds şəhərində deyil, İsrailə məxsus digər bir şəhərdə də açılacağını qeyd edib və bildirdi ki, İrəvan səfirliyinin məhz Qüds şəhərində açılmasında israrlı deyil.

Hovannisyan İsrailin Azərbaycanla silah satması məsələsinə də toxunub və açıq şəkildə qeyd edib ki, İrəvan İsrailin Bakıya silah satmamasını arzular.

Qeyd edək ki, İsrail Azərbaycanla strateji tərəfdaşı olan ölkə sayılır və bizim əsas silah tədarükçülərimizdir. Dağlıq Qarabağ münasibətinə münasibətdə İsrail hər zaman Azərbaycanın haqlı mövqeyini müdafiə edib. Bizim İsrailə münasibətlərimiz ən vacib sahələr üzrə uğurla inkişaf edib.

Bəzi obyektiv səbəblərə görə Azərbaycanın İsraildə səfirliyi fəaliyyət göstərmir. Ancaq İsrailin Azərbaycanda səfirliyi var. Maliyyə çatışmazlığını əsas götürərək, dünyanın əksər ölkələrində səfirliklərini bağlayan Ermənistan maraqlıdır ki, bir-

İrəvan İsrail-Azərbaycan münasibətlərini pozmaq istəyir

Elxan Şahinoğlu: "Azərbaycan İsraildə səfirlik açılmasını tezləşdirməlidir"

dən-birə məhz İsraildə səfirlik açmaq istəyir.

Ekspertlər hesab edirlər ki, əslində, Ermənistanın İsrailə diplomatik münasibətləri hansı məqsədlə genişləndirmək istəyi aydındır və bu, sırf Azərbaycan faktoru ilə bağlıdır. Görünən odur ki, Ermənistan İsrailə münasibətləri inkişaf etdirməklə yanaşı, həm də bu münasibətləri Azərbaycanın əleyhinə yönəltməyi planlaşdırır. Digər vacib məqam isə bundan ibarətdir

nə zərbə vurmaq istəyir: "İrəvanın bu istəyinin qarşısını almalıyıq. İsrailin Azərbaycanda səfirliyi varsa, Azərbaycanın da İsraildə səfirliyi olmalıdır. Müəyyən səbəblərə görə, İsraildə səfirliyimizin açılması yubadıdır. O səbəblər mənə, bəhanə olmalıdır. Çünki biz onsuz da İsrailə çox sıx əməkdaşlıq edirik və bu əməkdaşlıq hansısa böyük qonşumuza qarşı deyil. Azərbaycanın İsraildə səfirliyinin olmaması erməniləri həvəsləndirir ki, bizi qabaqlasınlar və İsrailə səfirlik açsınlar. Amma ermənilər bir şeyi deyəsən unudurlar ki, hələ İsrailin Ermənistanında səfirliyi yoxdur. Öncə onlar bu məsələni həll etməlidirlər və bu elə də asan həll olunan deyil. Ermənistan İsraildə səfirlik açmaq istəyirsə, bu, Azərbaycanı bir qədər tələsdirməlidir, biz Təl-Əvivdə səfirlik açmalıyıq. Səfirliyimizin açılması çox yubatmaq olmaz. Ermənistanın İsraildə səfirliyi olsa, Azərbaycanın isə olmasa İrəvan həmin səfirliyi vasitəsilə Azərbaycan-İsrail münasibətlərinə zərbə vurmağa çalışacaq.

Səfirliyimiz olsa, əlaqələrimizi daha da səmərəli şəkildə tənzimləyə bilərik. Ermənilərin məqsədi odur ki, orada səfirlik açıb Azərbaycanla münasibətlərini pozmaq istiqamətində iş aparsınlar. Düzdür, buna müvəffəq olmağa da bilərlər. Amma hər halda, biz onların bizi qabaqlamasına imkan verməməliyik. Erməni nazir müavini o cür açıqlama veribsə, deməli, iki ölkənin diplomatları arasında səfirlik məsələsi ilə bağlı hansısa danışıqlar gedir. Biz o danışıqlardan özümüz üçün nəticə çıxarmalıyıq".

E.Şahinoğlu hesab edir ki, Ermənistan İsrailə əməkdaşlığı gücləndirib İsrail silahlarına maraq göstərə bilər. "Amma Ermənistanın İsrail silahını almağa pulu yoxdur. İsrailin modern si-

lahlarını almağa Ermənistanın pulu çatmaz. Azərbaycan isə bu silahları almaq üçün milyardlarla dollar xərcləyib. Ermənistan ucuz kreditlə yeganə ölkə olaraq Rusiyadan silah alır, başqa ölkədən silah almağa pulları yoxdur. İkincisi, Rusiya imkan verməz ki, özünün forpostu gedib İsraildən silah alsın. Ermənistan öz İsraildən silah almaq imkanında olmadığı üçün çalışır ki, İsrailin Azərbaycana silah satışına mane olsun, silah satışının qarşısını alsın. Lakin bu istəklərini reallaşdırmaları mümkün deyil".

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

QAT-ın Qarabağ Komitəsindən gedişinə reaksiya gəldi

Tural Abbaslı: "QK hansısa şəxslərin və ya təşkilatların yarış poliqonu deyil"

Qarabağ Azadlıq Təşkilatı Qarabağ Komitəsini (QK) tərk edib. Bu barədə qurumun şənbə günü keçirilən Ali Məclis iclasında qərar qəbul edilib. Qərara əsas səbəb kimi ötən həftə QAT sədri Akif Nağının QK-nın idarə heyətindən çıxarılması göstərilib.

QAT hesab edir ki, A.Nağına hörmətsizlik edilib, komitədə bəzi üzvlər tərəfindən yol verilən siyasi möhtəklik meyilləri güclənib və bu səbəbdən orada qalmaq məqsədəuyğun deyil.

Məsələ ilə bağlı QK-nın mövqeyini aldıq. Komitənin təsisçilərindən olan AÇ Partiya başqanı Tural Abbaslı QAT-ın gedişinə bu cür şərh verdi: "Ümumiyyətlə, Qarabağ Komitəsi etrafında belə diskussiyaların getməsinin qəti əleyhdarıyam. Çünki Qarabağ adı olan yerdə bütün növ siyasi gedişlər, intriqaqlar və müxtəlif çəkişmələr kənara qoyulmalıdır. Ancaq, təəssüflərsən ki, biz hələlik bunun əksini görürük. QAT-ın belə bir qərar çıxarması təbii ki, çox təəssüfləndirici bir haldır. Əgər QAT da Qarabağın azadlığı istiqamətində real iş görmək istə-

yirsə, Qarabağ Komitəsində fəaliyyətini davam etdirməlidir. Belə ki, bu gün bu istiqamətdə fəaliyyət göstərən əsas qüvvə Qarabağ Komitəsidir, birmənalı şəkildə belədir. Qarabağ Komitəsinə üzvlük təşkilatlar formasında deyil, fərdi qaydadadır. Bu da o deməkdir ki, QAT bir təşkilat olaraq Qarabağ Komitəsinin üzvü deyildir. QAT-ın üzvləri fərdi şəkildə QK-nın üzvlüyünə müraciət etmişdilər və o formada da üzv qəbul edilmişdilər. Yeni "QAT QK-dən çıxdı" ifadə-

si qəti doğru ifadə deyil. Ola bilsin ki, qurumun komitədə olan hansısa üzvləri çıxmaq barədə müraciət edərlər və komitədə fəaliyyətlərini dayandırarlar. Ancaq QAT hansısa qərar verib deyə, komitədə olan bütün QAT üzvləri buradan ayrılacaq kimi bir şey yoxdur. Komitədə QAT-ın 10-a yaxın üzvü var, onlardan isə hələlik rəsmi şəkildə kiməsə çıxmaqla bağlı müraciət etməyib. Əgər belə bir hal olacaqsa, bu məsələ komitənin 3-cü gün olacaq ənənəvi top-

lantısında müzakirə ediləcək və müvafiq qərar verəcək. QAT-ın qərarına əsas kimi göstərilən guya Akif Nağına hörmətsizlik məsələsinin də heç bir əsası yoxdur. Belə ki, Akif bəy özü dəfələrlə qeyd etmişdi ki, əgər komitənin iclasları QAT ofisindən başqa digər yerlərdə keçiriləcək, o toplantılara qatılmayacaq. Və həqiqətən də Akif bəy nə komitənin İdarə Heyətinin, nə də komitənin son ümumi toplantılarına qatılmadı. Biz də məsələni ümumi iclasda müzakirə edərək komitənin işinin optimallaşdırılmasına və çevikliyini itməsinə görə Akif Nağının Qarabağ Komitəsinin İdarə Heyəti üzvlüyünə xitam verdik. Bir daha qeyd edirəm ki, söhbət idarə heyəti üzvlüyündən gedir, ümumi üzvlükdən yox. Əgər Akif bəy və QAT bunu özlərinə qarşı hörmətsizlik kimi qiymətləndirirlərsə və Qarabağ davasına şəxsi eqo pəncərələrindən baxırlarsa, buna bir şey deyə bilmərəm. "Ötən həftə komitəyə qoşulan Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının QAT-ı əvəzləyə biləcəkm" sualına gəlincə, hesab edirəm ki, bu cür yanaşmanın özü doğru deyil. Çünki mən əvvəldə də qeyd etdim ki, komitə hansısa şəxslərin və ya təşkilatların yarış poliqonu deyil. Buraya qoşulan hər kəsin ancaq və ancaq bir amalı olmalıdır, o da azad Qarabağ. İstənilən digər bütün yanaşmalar yanlış və qüsurludur. Biz çalışacağıq ki, komitəyə yeni-yeni nüfuzlu üzvlər cəlb edək, komitənin fəaliyyətini artırmaq və yaxşılaşdırmaq, eyni zamanda da sirlərini durmadan genişləndirək. Ancaq, bu hərəkətlər qətiyyənlə kimlərə qarşı atılan addımlar deyil və olmayacaq da.

Bizim komitə olaraq, sadəcə, bir məqsədimiz var, Qarabağımızın azadlığına nail olmaq. Bu istiqamətdə də lazımı bütün iş-

ləri görməyə hazırıq və bunu edəcəyik də".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Naxçıvanda yeni təlim mərkəzi istifadəyə verildi

Martin 9-da Əlahiddə Ümumqoşun Orduda yeni təlim mərkəzi istifadəyə verilib. Müdafiə Nazirliyindən Musavat.com-a verilən məlumata görə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin sədri Vasif Talıbov bu münasibətlə keçirilən tədbirdə iştirak edib. Əlahiddə Ümumqoşun Ordu komandanı general-leytenant Kərəm Mustafayev Ali Məclisin sədrinə raport verib.

Ali Məclisinin sədri təlim mərkəzində yaradılan şəraitlə tanış olub. Bildirilib ki, təlim mərkəzi şəxsi heyətin peşəkarlığının artırılması istiqamətində bütün zəruri vasitələrlə təmin edilib. Ərazidə yeni yaşayış və xidmət binası inşa olunub, lazımı şərait yaradılıb. Binada rabitə qovşağı, ideoloji, yataq, yemək və texniki otaqlar istifadəyə verilib.

Təlim mərkəzində maneələr zolağı və təlimi idarəetmə məntəqəsi yaradılıb, yollar çəkilib, yaşillıq zolağı salınıb. Səhra təlimlərinin keçirilməsi üçün ərazidə yeni düşərgə də qurulub. Düşərgədə şəxsi heyətin yaşayışı, qidalanması və xidmətin aparılması üçün tədbirlər görüldü, yataq yerləri və məişət guşələri istifadəyə verilib. Yaradılan şərait istənilən hava şəraitində təlimlərin uğurla həyata keçirilməsinə imkan verəcək.

Ali Məclisinin sədri Muxtar Respublikada Ordu quruculuğu sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin bundan sonra da davam etdiriləcəyini bildirib, xidmətin təşkili ilə bağlı tapşırıqlar verib.

Məşhur "Qara kəmə" əməliyyatından 14 il ötdü. 2005-ci il martın 10-da MTN-in (ləğv edilib) keçirdiyi əməliyyat nəticəsində Hacı Məmmədov və onun bandası ifşa olundu. Hacı Məmmədov törətdiyi cinayətlərə görə ömürlük həbsə məhkum olunmuş şəxs kimi Qobustan həbsxanasına göndərilmədi.

O, 10 il qanunsuz olaraq MTN-in istintaq təcridxanasında saxlandı. Eldar Mahmudov milli təhlükəsizlik naziri vəzifəsindən çıxarılandan sonra Hacı Məmmədov və rəsmi məhkumlar üçün cəza çəkmə müəssisəsinə köçürüldü və 2017-ci ilin dekabrında orada asılmış meyiti aşkar olundu. Hacı Məmmədovun belə bir ölümlə həyatdan gedəcəyi gözləntiləri "Qara kəmə"dən sonra baş verənləri izləyənlərdə vardı.

"Qara kəmə" əməliyyatı (10 mart 2005-ci il) "Monitor" jurnalının baş redaktoru Elmar Hüseynovun evinin kəndərində öldürülməsindən (2 mart 2005-ci il) 1 həftə sonra təsadüf edib. Elmar Hüseynov qətlə yetirildiyi zaman "Beynəlxalq Bank"ın o dövrdə idarə heyətinin sədri olan Cahangir Hacıyevin həyat yoldaşı Zamirə Hacıyeva Hacı Məmmədovun dəstəsinin girovluğunda idi. Zamirə Hacıyeva 2005-ci ilin 10 fevral tarixində Bakının mərkəzində qadın gözəllik salonundan çıxarkən oğurlanmışdı. Xanım Hacıyevanın azadlığı üçün onun yoldaşından 20 milyon avro tələb olunurdu...

"Qara kəmə" 14 il əvvəl keçirilsə də, bu günə kimi üzərindən sirr pərdəsi götürülməyən cinayətlər qalmaqdadır. Hacı Məmmədov məhkəməsinə yarımçıq ifadələr verməklə bir çox səs-küylü cinayətlərə aidiyyətinin olmasına işarə vurur, amma konkret fikir söyləməkdən yayınır. Onun bandasının cinayətlərinin tam araşdırılmaması bu gün də dartışılan mövzulardandır. Belə müşahidələr var ki, banda sifarişli qətləri icra edəndən əvvəl və ya sonra adam oğurlayıb, ona belə bir hüquq tanıyıblar. İstintaqın qənaətinə görə, Hacı Məmmədovun rəhbərliyi altında 1994-cü ildən başlayaraq 10 il ərzində sifarişli qətlər icra olunub, adamlar oğurlanıb. Belə fikirlər də var ki, banda 1994-cü ildən əvvəl də cinayətlər törədib, lakin həmin cinayətlər Hacı Məmmədovun kriminal dosyasına əlavə edilməyib.

"Qara kəmə" əməliyyatından

14 il keçdi

Hacı Məmmədovun qəbrə apardığı sirlər açıla bilərmi?

Ümumilikdə cinayət işində qətlərə, adam oğurluqlarına, quldurluğa, qarətlərə, saxta sənədlərin hazırlanmasına, vergidən yayınmaya və sairə aid 60-a yaxın epizod var.

Hacı Məmmədov məhkəməsinə bandasının osminocun 1 ayağı olmasını deməklə özünün yalnız icraçı olduğunu söyləmişdi. Onun bu fikirləri digər bandaların da fəaliyyətdə olması haqda yayılan məlumatları bir daha təsdiqləmişdi.

Hacı Məmmədovun bandası 1996-cı ildə iş adamının oğlu Elşad Həsənov oğurlayıb və onun azad edilməsinə görə 120 min dollar tələb edib. Növbəti il iş adamının oğlu Ülvan Bağirov oğurlanıb və azad edilməsinə görə 850 min dollar alınmışdır. Hacı Məmmədovun həmin il oğurladığı digər şəxs dostunun oğlu İlham Qədimzadə olub. 1997-ci ildə azad edilməsinə görə 180 min dollar alınmışdır. 1998-ci ildə çəçenlər Şirxan Albiyevi, Ruslan Ukuşov və Boris Eyyubovu qətlə yetirib. Həmin il 2 iş adamının oğlu oğurlanıb. Cavid Manafovun azad edilməsinə görə yaxınlarından 650 min dollar alınmışdır. Dövlət Sığorta

Şirkətinin sədrinin oğlu Əhməd Məmmədovun azadlığa buraxılması üçün yaxınları 850 min dollar ödəyiblər.

1 il sonra -1999-cu ildə Süd zavodunun direktoru Zeynalabdin Babayevin oğurlanıb. 450 min dollar ödədikdən sonra banda üzvləri onu azad ediblər. Xətai rayon prokurorunun köməkçisi Oqtay Babayevin oğurlanması və 2000-ci ildə azad edilməsinə görə 850 min dollar alınmışdır. 2001-ci ildə Hacı Məmmədov həmkarı, DİN Narkobizneslə Mübarizə İdarəsinin əməkdaşı Azər İsmayilov oğurlayaraq Keşlədəki evinə aparıb, orada işgəncələr verməklə qətlə yetirib. Yasamal rayon prokurorunun köməkçisi Murad Kazımovun oğurlanması və 2001-ci ildə azad edilməsinə görə yaxınları 950 min dollar verməli olublar.

2002-ci ildə Hacı Məmmədov dostu, tanınmış kriminalist Rövşən Əliyevin qətlinə imza atıb. Rövşən Əliyev onun bandasının izinə düşdü-yünə görə həyatla vidalaşmalı olub. 2003-cü ildə iş adamı Hafiz Məmmədovun atası oğurlanıb və oğlundan 2 milyon avro və 200 min dollar alınmışdır. Növbəti il DİN-in sabiq

polkovnik Fətulla Hüseynov evini kəndərində qətlə yetirilib.

Hacı Məmmədovun sonuncu oğurladığı Beynəlxalq Bankının sabiq rəhbəri Cahangir Hacıyevin həyat yoldaşı Zamirə Hacıyeva idi. Hacıyevanın xüsusi sifarişlə oğurlandığı, sifarişçisinin girovluqda olan qadına 8 martda Hacı Məmmədovun vasitəsi ilə qızıl güllər yolladığı da bilinir. Bununla belə Eldar Mahmudovun istintaqçıları sifarişçinin kimliyini Hacı Məmmədovdan öyrənə bilməyiblər. Rəsmi olaraq belədir, amma bu inandırıcı görünür.

2005-ci ildə "Qara kəmə" əməliyyatından sonra belə məlumatlar vardı ki, Hacı Məmmədovun Keşlədəki evindən çoxsaylı videomaterialar götürülüb. Hansıları ki, Hacı Məmmədov gizli çəkilişlər vasitəsi ilə əldə edib. Həmin videolar kompromat xarakterli olub. Lakin həmin videokompromatlar məhkəmə zamanı ortalığa çıxarılmadı. Hacı Məmmədovun videokompromatlarının Eldar Mahmudovun zənginiyinə şübhə olmayan kompromat bazasının əsasını təşkil edə biləcəyi də istisna deyil.

Hacı Məmmədov və bandasının işi üzrə proses 2006-cı il iyulun 4-də Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə Məhkəmədə (hazırda Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi) hakim Əli Seyfəliyevin sədrliyi altında Hacı Məmmədovun cinayətkar dəstəsinin işi üzrə proses başlayıb. 2006-cı il avqustun 28-də keçirilən prosesdə Hacı Məmmədov Zamirə Ha-

cıyevanın oğurlanması epizodu üzrə ifadəsində sifarişçinin kimliyi haqda suala "Bu, hansısa böyük qüvvənin sifarişli olub" deyər cavabını vermişdi. Lakin vəkillərin deqiqləşdirici suallarına konkretlikdən uzaq cavablar verməklə həqiqəti söyləməkdən yayınmışdı.

Hacı Məmmədovun bu ifadəsindən belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, onunla sifarişçi arasında konkret şəxs olub. Həmin şəxsin kimliyi məhkəmə ortalığa çıxarılmayıb. Hacı Məmmədov ittiham aktında kənar çıxmaqdan çəkinib. Məhkəməsi boyu 1 dəfə belə kənarlaşmaya yol verib. Həmin çıxışı zamanı Elmar Hüseynovu vaxtilə iqtisadi inkişaf naziri olmuş Fərhad Əliyev tərəfindən qətlə yetirdiyini söyləyib. Lakin onun bu ifadəsinə inanmayan olmayıb, həmin ifadənin təqsidiqlənməsi üçün ortaya hər hansı sübut, dəlil də qoymayıb. İfadənin Eldar Mahmudovun təzyiqi ilə Fərhad Əliyevdən pul qoparmaq üçün verildiyi haqda xəbərlər də yayılıb.

Hacı Məmmədov Zamirə Hacıyevanın oğurlanması epizodundan danışarkən "Sifarişçinin kim olduğunu Cahangir elə ilk gündən bilirdi" deyər açıqlamışdı. Bu ifadəni Hacı Məmmədov Zamirə Hacıyevanın oğurlanması epizodu üzrə 9 oktyabr 2007-ci ildə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə keçirilən prosesdə vermişdi.

Demişdi ki, Zamirə Hacıyevanın oğurlanmasının sifarişçisi ona 2 qətl də tapşırıb. Sitat: "Rövşən Əliyev və Fətulla Hüseynovun qətlini sifa-

riş edən şəxs Cahangir Hacıyevin həyat yoldaşının oğurlanmasını da sifariş edib. Bu sifarişçinin kim olduğunu Cahangir elə ilk gündən bilirdi. Mən heç kimə qarşı birbaşa ifadə verməmişəm. Əgər belə bir ifadə verərsə olsaydım, cəza çəkməli olan şəxslər bu zala yerləşməzdi. Mən heç kimə mesaj göndərmirəm. Lakin həmin qətlər və oğurlanmalar mənə məcburiyyətlə sifariş olunub. Həmin sifarişçinin kim olmasından məlumatı olan və vasitəçilik edənlər var. İndi onların adını deyə bilmərəm".

Hacı Məmmədov 2 ildir ki, həyatda deyil. Onun deyə bilmədiyi, adını dile gətirmədiyi

vasitəçi kim olub? Vasitəçinin ifşası sifarişçinin qandallanması demək olardı. Elə həmin gün keçirilən məhkəmədə Hacı Məmmədov belə bir ifadə də vermişdi. Sitat: "Mənim cinayətləri həyata keçirməyim sifarişli olduğu kimi, MTN-in də istintaqı sifarişli idi. MTN-də aparılan istintaq zamanı sifarişçilərin kim olması araşdırılmayıb".

Niyə araşdırılmayıb? Eldar Mahmudov nazir olaraq bu araşdırmalara niyə imkan verməyib? Niyə o, nazir postundan çıxarılandan sonra da bu araşdırmalar ortada deyil? Hacı Məmmədov məhkəməsinə "mən "osminoc"un bir ayağı olmuşam" sözlərini elə-belə demişdi? Hacı Məmmədovun fikirləri iş üzrə yeni istintaq araşdırılması aparılması zərurətinin bu gün də aktuallığını qoruub saxladığını söyləməyə əsas verir.

Qeyd edək ki, Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə Məhkəmə adam oğurluğu və bir sıra qətlərdə təqsirləndirilən Daxili İşlər Nazirliyi Baş Cinayət Axtarış İdarəsinin keçmiş baş əməliyyat müvəkkili Hacı Məmmədov və digər 26 nəfər barədə 2007-ci il yanvarın 19-da hökm çıxarıb. Hökmə əsasən, Hacı Məmmədov, onun keçmiş şöbə müdiri Kamil Sədrəddinov, nazirliyin Baş Cinayət Axtarış İdarəsinin keçmiş rəisi Zakir Nəsirov və digər 7 nəfər ömürlük həbs cəzasına məhkum ediliblər. Zakir Nəsirov 2017-ci ildə azadlığa buraxılıb.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Məsavat"

Kəçən həftə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Qarabağ mövzusunda danışıqlar prosesini dalana dirəyən növbəti absurd bəyanatları ilə yadda qaldı. Məsələn, o, "Konfliktin həlli Ermənistan, Dağlıq Qarabağ və Azərbaycan xalqları üçün qəbul edilən olmalıdır" bəyanatı ilə çıxış edərək "eyni addımı Azərbaycandan gözlədiyini" söylədi. Onu da bildirdi ki, danışıqların guya effektiv olması üçün 1994-cü ildə beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən tanınan müzakirələr formatına ehtiyac var.

Erməni baş nazirin Dağlıq Qarabağdakı bir ovuc erməniyi ayrıca "xalq" kimi təqdim etməsinin özü, əlbəttə ki, qeyri-konstruktiv mövqedən xəbər verir və separatçı rejimi danışıqlara müstəqil tərəf qismində qoşmaq kimi tərziyə bənzər tələb-təklifdən heç nə ilə fərqlənmir. Odur ki, yüzdə yüz Azərbaycan tərəfindən heç vaxt məqbul yanaşma sayıla bilməz. "Ermənistan və Dağlıq Qarabağı təmin edə biləcək sülh danışıqları" anlayışı tamamilə

xəyal məhsuludur". Bu axar.az-a Ermənistan baş nazirinin Qarabağla bağlı "danışıqlar formatını" şərh edən sənədi böyük dövlət müşaviri Qabil Hüseynli deyib. Politoloq bildirib ki, dünya tərəfindən tanınmayan qondarma bir rejimin sülh danışıqlarına və onun nəticələrinə heç bir aidiyyəti ola bilməz.

"Əvvəla, dünya Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi olaraq tanıyır. Bu mənada "Ermənistan və Dağlıq

"Ermənistan güneyli azərbaycanlılardan ehtiyat edir" - politoloq

"İrəvan İrana həm inanır, həm də ehtiyat edir". Bu sözləri politoloq Elxan Şahinöglü deyib. O bildirib ki, Ermənistan hakimiyyəti İrəvan Ermənistan üzərindən Gürcüstana qaz satmasını çox istəyir.

"İrəvan yeni hiyləyə əl atıb. Ermənistanın Enerji və Təbii Sərvətlər naziri Qaregin Baqranyan deyib ki, əgər Gürcüstana İrəvandan qaz almaq istəyirsə, yeni boru xəttinin çəkilişinə ehtiyac yoxdur. Onun sözlərinə görə, İran mövcud boru xətti ilə Ermənistanı indikindən çox qaz ixrac edir, Rusiya da mövcud boru xətti ilə Ermənistan üçün nəzərdə tutulan eyni miqdarda qazı Gürcüstana ötürəcək. Erməni nazir nəzəri kombinasiyadan söhbət açıq. Ancaq onun təklifinin reallaşması üçün Ermənistanın başqa 3 dövlətin - İranın, Gürcüstanın və İrəvan razılığı alınmalıdır", - deyə o qeyd edib.

Politoloq İrəvanın Ermənistan ehtiyat etməsinin səbəblərinə də aydınlıq gətirib: "Deyəsən, Ermənistan işğal etdiyi ərazilərlə İran arasındakı sərhəddə etibar etmir. Təsədüfi deyil ki, Ermənistanın təhlükəsizlik naziri Artur Vanetsyan Dağlıq Qarabağa gələrək özü birbaşa İranla sərhəddə yoxlama həyata keçirib. Ermənistan sərhədin bu hissəsinə gücləndirir, əlavə qüvvələr yerləşdirir. Görünür, Ermənistanda belə bir düşüncə var ki, müharibə başlayacağı təqdirdə İran üzərindən də işğal altındakı torpaqları hansısa təhlükə gözləyə bilər. Bunu açıq dilə gətirmirlər, ancaq ermənilərin əməlləri bundan xəbər verir. Həqiqətən total müharibə şəraitində İrəvanda yaşayan azərbaycanlılar seyrçi qalmaya bilərlər".

İrəvanın müharibə "sifarişini"

Qarabağ "düyün"ü necə çözümləyəcək?

Paşinyan prosesi uzun müddət ləngidə bilməyəcək; Ermənistanın keçmiş baş bankiri: "Qarabağ konfliktini ölkəmizin inkişafı üçün ciddi əngəldir..."

Qarabağı təmin edə biləcək sülh danışıqları" anlayışı tamamilə xəyal məhsuludur. Əgər Nikol indiyə qədərki danışıqlar prosesindən nəticə çıxarsaydı, onda ağılına gələni danışıqların məzəni, ikincisi, Paşinyan işğalçı bir dövlətə rəhbərlik etdiyinə unudur. İşğalçı dövlət qanun edəcək sülh anlayışı nə deməkdir? Bu, 19-cu əsrin sonu, 20-ci əsrin əvvəllərindəki imperiyaların müstəmləkə siyasətinə bənzəyir. Avropa və beynəlxalq təşkilatların Qarabağ məsələsinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllini irəli sürməsi Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etdiyi faktının əyani sübutudur. Artıq "soyq müharibə" dönməsi arxada qalıb və dünya beynəlxalq hüquq qanunları ilə işləyir. Bu qanunlarda işğalçı üçün ciddi məhdudlaşdırıcı addımlar nəzərdə tutulur", - deyə o vurğulayıb.

Q.Hüseynliyə görə, BMT TŞ-nin 4 məlum qətnaməsi və beynəlxalq hüquq normaları problemin həllinin dəqiq inkişaf istiqamətlərini müəyyənləşdirir: "Buna görə də Paşinyanın subyektiv arzuları və xəyal etdiyi sülh variantı çox gülməli səsənir və birbaşa beynəlxalq hüququn tələblərinə ziddir". Paşinyanın danışıqların 1994-cü il formatına qaytarılması ilə bağlı bəyanatına gəlincə, sabiq dövlət müşaviri olduqca maraqlı məqamlara diqqət çəkib: "Əvvəla, o zaman qondarma respublika yox idi, hakimiyyətin başında isə daha konstruktiv mövqedə olan Levon Ter-Petrosyan dururdu. Üstəlik, tərəflər qarşılıqlı anlaşmaya daha yaxın idi. Çünki 1994-cü ilin əvvəllərində Buda-

peştdə ATƏT-in zirvə sammiti münaqişənin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həlli barədə qərar çıxarmışdı. İkincisi, Cenevrədə BMT-nin rəhbərliyi altında danışıqlar prosesi zamanı Ermənistan Azərbaycan ərazilərini boşaltmağa dair könülsüz də olsa, müəyyən vədlər verməyə başlamışdı. Cahil Paşinyan özünü pis vəziyyətdə qoymazdan öncə gerek beynəlxalq hüquq müşavirləri ilə məsləhətləşsə və problemin dünya praktikasında mövcud həll yollarını öyrənəydi".

paralel olaraq Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı və erməni icması arasında gedə bilər. Bu da Ermənistanı sərf eləmir. Ona görə məsələ havada qalıb", - deyə konfliktoloq qeyd edib. Ekspertə görə, Paşinyanın indi olduğu vəziyyətdə çox qalması mümkün deyil, bu prosesi uzun müddət ləngidə bilməyəcək: "Onu konkret addımlar atmağa məcbur edəcəklər. Azərbaycan tərəfinin təmkinli mövqeyi normaldır, beynəlxalq vasitəçilərin əli ilə Paşinyanı küncə dirəyib".

Həlli uzanan Dağlıq Qarabağ konfliktini isə işğalçı Ermənistanın normal inkişafına əsas maneə olaraq qalmada davam edir. Bunu müstəqil erməni ekspertləri də açıq etiraf edirlər.

"Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyinə keçən 10 ayda Dağlıq Qarabağ problemi də daxil, ölkənin bütün köklü problemləri hələ də dəyişilməz qalır". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri "Vestnik Kavkaza" portalına Ermənistanın Mərkəzi Bankının sabiq başçısı Baqrat Asatryan deyib. "Qarabağ konfliktini kimi faktordan Köçəryan və Sərkisyan dövrlərindəki hakimiyyətlərin istifadəsi hesabına Ermənistan inkişaf edə bilməyib. Hərçənd iqtidar yiyələrinin cibləri böyük templərlə böyüyüb - 2018-ci ilin əvvəlinə ölkənin sərvətlərinin böyük hissəsi deputatların və hökumət üzvlərinin əlində cəmlənmişdi. Eyni zamanda cəmiyyətin yoxsullaşması heç vaxt olmadı qədər kəskin xarakter almışdı. O vaxt əhalinin təxminən 1/3-i yoxsulluq həddindən aşağı yaşayırdı. Əgər İrəvanı

gəzsən, buna asanca əminlik hasil edə bilərsən", - deyə o qeyd edib. Keçmiş baş bankir hesab edir ki, Qarabağ itilafı çözülmədən problemlərin bir qismini həll etmək mümkündür: "Məsələn, biznesdə inhisarçılıq, siyasətə biznesin çulğalaşması problemlərini struktur dəyişiklikləri hesabına aradan qaldırmaq olar. Ancaq biz də başa düşürük və aydındır ki, qlobal planda heç bir ölkə daimi hərbi konfliktə ola-ola sürətli və dinamik inkişaf edə bilməz. İstəsək də, istəməsək də biz məsələn, çox böyük hərbi xərclərlə yüklənmişik. Halbuki sülh olarsa, bu resurslar azad olunar və sosial sferaya, təhsilə və mədəniyyətə yönəldə bilərdi. Təbii ki, Dağlıq Qarabağ konfliktini Ermənistanın inkişafı üçün ciddi əngəldir".

Ancaq bunun günahı Azərbaycanda yox, hələ də işğalçılıq siyasəti aparən, öz qonşusuna qarşı əsassız ərazi iddiası və sərəmsəm tələblərlə yaşayan Ermənistan və onun rəhbərliyidir, bütövlükdə boş vədlər və nağıllarla "yedizdirilən" erməni toplumdur. Vəziyyətin xilasını da məhz ermənilərin öz əlindədir. Əgər bədxah qonşular üzücü blokada rejiminə, yoxsul həyat tərzinə, ölkədən kütləvi köçə son qoyulmasını istəyirlərsə, o zaman ilk növbədə Azərbaycanla, Azərbaycan xalqı ilə anlaşılıb, müharibə riskini aradan qaldırmalıdır. Yolu çoxdan məlum. Əks təqdirdə Bakı hərbi güc yolu ilə ərazi bütövlüyün təmin etməli olacaq...

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov 12-13 mart tarixlərində Türkiyəyə rəsmi səfər edəcək. Səfər zamanı rusiyalı nazir Antalya şəhərində hər iki ölkənin xarici işlər nazirlərinin sədrliyi ilə strateji planlaşdırma üzrə birgə qrupun VII iclasında iştirak edəcək. Nazirlərin görüşü zamanı Rusiya-Türkiyə prezidentlərinin növbəti görüşünə dair hazırlıq məsələləri də müzakirə olunaçaq.

Bundan əlavə, Sergey Lavrov və türkiyəli həmkarı Mövlud Çavuşoğlu terrorizmlə mübarizə sahəsində əməkdaşlıq, Yaxın Şərqi, Şimali Afrika, Cənubi Qafqaz, Mərkəzi Asiya, Ukraynadakı vəziyyət və Qara dəniz regionunda vəziyyət də daxil olmaqla beynəlxalq və regional məsələləri müzakirə edəcəklər.

Qeyd edək ki, günlər öncə ABŞ prezidenti Donald Trampın Hindistan və Türkiyə ilə ticarətdə güzəştli rejimi ləğv etməyi planlaşdırdığı barədə xəbərlər yayılıb. Trend-in məlumatına görə, artıq müvafiq bildiriş Konqresə göndərilib. ABŞ liderinin sözlərinə görə, güzəştli qüvvədə olduğu son 45 il ərzində Türkiyə iqtisadiyyatı əhəmiyyətli dərəcədə güclənib və diversifikasiya olunub, əhalinin gəlirləri səviyyəsi artıb, yoxsulluq azalıb.

Ekspertlər bu və ya digər qərarların fonunda Lavrovun Ankara səfərinin təsadüf olmadığını bildirirlər.

Türkiyədə yaşayan azərbaycanlı politoloq Toğrul İsmayıl "Yeni Müsavat"a açıqlamasında öncə belə səfərlərin mütəmadi xarakter daşdığını söylədi: "Bundan öncə də Türkiyə heyəti Moskvada idi. Burada əsas olan məsələ Suriyada baş verən hadisələrdir. Ortada İdlid məsələsi var. İdlidə güvənli deyilən bölgə artıq Türkiyənin nəzarətindədir. Rəsmi Ankara burada Suriya rejimi

Lavrov Ankaraya gedir -

Çamadanında nələr var?

Toğrul İsmayıl: "Türkiyə üçün S-400 məsələsi bitib"

minin əməliyyat aparmasına qarşı çıxır, buradakı məsələnin sülh yolu ilə həll edilməsini tələb edir. Bu bölgə ilə bağlı Rusiya tərəfindən Türkiyənin maraqlarına tərs düşə biləcək açıqlamalar mütəmadi olaraq verilir. İki ölkə arasındakı ən həssas məsələlərdən biri budur. Belə səfərlərin mütəmadi hal alması bölgədəki həssaslıqdan doğur. Burada əsas olan məsələ iki ölkə arasındakı münasibətlərin bu həssaslıq nəticəsində zərər görməsidir. Tərəflər mütəmadi olaraq belə görüşlər keçirirlər. Düşünürəm ki,

bundan vaz keçməsi həm dövlət imicinə zərbə olar, həm də maliyyə baxımından ciddi zərərələr görə bilər. Rusiya Türkiyənin S-400 almaqdan vaz keçməsindən sadəcə, qazanan tərəf ola bilər. Çünki həm silahları əlində qalacaq və bunu başqa ölkəyə satacaq, həm də Türkiyədən ciddi şəkildə təminat ala biləcək. Açıqı, bu məsələnin bitdiyini düşünürəm. S-400-lərin alınması tamamlanıb və Türkiyə bundan asan-asan vaz keçən deyil. Digər tərəfdən, Amerikanın bölgədəki siyasəti Türkiyə və Rusiyanın maraqları

dəki münasibətlər artıq ən yüksək həddə çatmaqdadır. Ən əsası, Türkiyə və Rusiya bölgənin iki ən güclü dövlətidir. Əgər iki ölkə əmin-amanlıq, sülh üçün çalışsasa, bu o deməkdir ki, bölgədə sükot, əmin-amanlıqdır. Əks halda iki ölkə arasında böhran bölgə dövlətlərinə də ciddi təsir edər. Təyyarə olayını hər kəs yaxşı xatırlayır".

Politoloq Trampın qərarına da şərh verdi: "Onu da qeyd etmək lazımdır ki, ABŞ prezidenti olduqca fərqli politra izləyir. ABŞ-ın əsas maraqları olan maddiyyat məsələsi

bu görüşdə bir çox detallar danışılacaq. Təbii ki, burada əsas olan son zamanlar gündəmdəki məsələlər olacaq. Bu səfərin Amerika başda olmaqla Qərbi ölkələri tərəfindən daha da etiraz doğuracağını zənn etmirəm. Çünki Amerika tərəfindən onsuz da etirazlar yetərincədir. Türkiyə ilə Rusiya arasında işbirliyinin gətirdikə artması ABŞ-ı onsuz da ciddi narahat edir. Birləşmiş Ştatlarda S-400 məsələsində təsirləri daha da artırmağa çalışır. Türkiyənin bu silahları almaqdan vaz keçməsi üçün cəhdlər edilir. Amma artıq sürət tamamlanıb və silahları bu ilin sonuna qədər almaq nəzərdə tutulub. Türkiyənin

na ziddir. Nəticədə bu amil hər iki ölkəni bir-birinə yaxınlaşdırır. Bilirsiniz ki, ilk başda rəsmi Ankara Amerika ilə birlikdə hərəkət etməyə çalışırdı. Lakin ABŞ açıq şəkildə Türkiyənin maraqlarına zidd siyasət yürütdüyü üçün istəməz Rusiya və rəsmi Ankara yaxınlaşmaq istəyi duydu. Amerika siyasətində redaktələr etməyə, Türkiyə-Rusiya arasındakı ikili münasibətlər davamlı olacaq. Onu da qeyd edim ki, iki ölkə arasındakı münasibətlər təkcə Suriya ilə məhdudlaşmır. Münasibətlər Suriya kiçik bir nöqtədir. Burada daha geniş məsələlərin olduğunu unutmamalıyıq. Enerji, iqtisadi və digər sahələrdə

bu burada önə çıxır. Nəticədə pragmatik qərarlar qəbul edilir. Düşünürəm ki, belə qərarlar nəticəsində Amerika-Türkiyə münasibətləri inkişaf edəcək. Digər tərəfdən, unutmamalıyıq ki, Türkiyə-Rusiya münasibətləri inkişaf etmək məcburiyyətindədir. İki ölkə qonşudur. Hər iki dövlət ağıllı başla hərəkət edərək münasibətləri bu səviyyədə davam etdirməlidir. ABŞ-Türkiyə münasibətləri yaxşı olanda Rusiya ilə Türkiyənin münasibətləri pisləşir, eləcə də, əksi olanda eyni hal yaşanır. Belə olmaması lazımdır. Türkiyə geniş şəxsi siyasət yürütməlidir. Düşünürəm ki, bunu da yürütdür. Rusiya ilə Ukraynana olan münasibət bunu deməyə əsas verir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

"Afrika baharı" başlayır?

Sudan və Əlcəzairdəki etirazlar inqilaba çevrilə bilər

"Ərəb baharı" 8 il əvvəl başladığı coğrafiyaya dönür. Son aylarda Əlcəzair və Sudanda başlayan hökumət əleyhinə kütləvi etirazlar nüfuzlu dünya mediasında inqilab dalğası kimi qiymətləndirilir.

Şimali Afrikanın ən böyük dövlətlərindən biri olan Sudanda artıq 3 aydır, Ömər əl-Bəşir əleyhinə etirazlar davam edir. İlk dəfə ötən ilin dekabrında əd-Damazin şəhərində çörək qiymətlərinin artmasına etiraz edən əhalinin aksiyaları başlayıb. Daha sonra aksiyalar Sudanın digər bölgələrinə də yayılıb və artıq mitinqlərdə işsizlərdən universitet müəllimlərinə, incəsənət adamlarından işsizlərə qədər müxtəlif təbəqələrdən insanlar iştirak edir. Üstəlik indi şüarlar daha çox siyasidir və inqilab kəlmələri artıb.

Ancaq ölkəni 30 ildən artıqdır ki, idarə edən Ömər əl-Bəşir vəzifəsindən o qədər də rahat getməyə hazırlaşmır. Hökumət qüvvələri bu günə qədər 50-dən artıq etirazçıyı öldürüb, 2 min nəfərdən çox insan həbs olunub. Etirazlardan sonra Rusiyanın özəl təhlükəsizlik şirkəti "Vagner" in silahları Sudanda tez-tez görünməyə başlayıb.

Ancaq əl-Bəşirə qarşı yerli

müxalifət birləşib. Sudan Peşəkarlar Birliyi, Sudan Çağırır, Milli Uzlaşma Qüvvələri və digər müxalif qruplar birgə "Azadlıq və Dəyişiklik" deklarasiyası yayımlanıb.

75 yaşlı paraşütçü-desant general Ömər əl-Bəşir 1989-cu ildə hərbi çevriliş nəticəsində hakimiyyəti ələ keçirib. Onun rəhbərlik etdiyi Milli Konqres Partiyası ideoloji olaraq Misirin "Müəssəlman Qardaşlar" hərəkatına yaxındır. Ancaq Bəşir ona qarşı olan bütün qüvvələri, o cümlədən islamçıları zaman-zaman

əzib. Lakin Bəşir həm də sözdə islami bir rejim qurduğunu nümayiş etdirməyə çalışıb. Cənubi Sudanda baş verən separatçı hərəkatə qarşı hərbi əməliyyatlardan sonra Haaqa Beynəlxalq Hərbi Tribunalı Ömər əl-Bəşir haqqında həbs qərarı çıxarıb. Ancaq 2011-ci ildə əl-Bəşir Qərbi ölkələrinin təzyiqi ilə Cənubi Sudana müstəqillik verib. Ancaq ölkənin cənubunda toqquşmalar hələ də davam edir. Sudanda iqtisadi vəziyyət isə həddən artıq pisdır.

Etirazlar qarşısında Ömər

əl-Bəşir bir qədər geri çəkilib. O, ölkədə qadın hüquqlarını məhdudlaşdırmaqda ittiham olunan "İctimai Nizam" Qanununu yumşaltmağa söz verib, eləcə də 2020-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərində namizəd olmağa razılıq verib. Bundan başqa, dövlət və siyasəti ayırmaq adı ilə Milli Konqres Partiyası sədrliyindən getdiyini elan edib. Lakin bu vədlər və dəyişikliklər vəziyyətə təsir etməyib, martın ilk həftəsində Sudanda yenidən etirazlar başlayıb. Ancaq BBC yazır ki, "ərəb baharı"ndan fərqli olaraq Sudanda siyasi islam müxalifət deyil, hakimiyyətdədir.

Şimali Afrikanın daha bir "çalxalanan" ölkəsi isə Əlcəzairdir. Aprelin 18-də keçiriləcək prezident seçkilərində hazırkı ölkə başçısı, 82 yaşlı Əbdüləziz Buteflikanın növbəti, 5-ci dəfə namizədliyini irəli sürməsi xalqın 20 illik səbrini daşdırdı. Əsasən gənclərdən ibarət minlərlə etirazçı əil arbasında gəzən və hazırda Avropada müləcə alan Buteflikeyə "artıq get" deyir. Lakin etirazlara rəğmən prezident Buteflika martın 3-də, prezident seçkilərinə namizədlik üçün sonuncu gündə Mərkəzi Seçki Komissiyasına müraciət edib.

Buna cavab olaraq xalq kü-

çələre çıxaraq etiraz edir. Hökumət isə etirazçıların ölkəni "Suriyaya çevirmək istəyənlər" olduğunu deyərək 1990-cı illərdəki qaranlıq vətəndaş qarşıdurması dövrünün yenidən yaşana biləcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq edir. Baş nazir Əhməd Uyayha parlamentdəki çıxışında Əlcəzairdəki etirazları Suriyada vətəndaş müharibəsindən əvvəlki etirazlarla müqayisə edib. Bu isə sərt etiraz doğurub. Üstəlik ölkədə işsizlik və iqtisadi geriləmə var. Son 5 ildə Əlcəzairin maliyyə ehtiyatları 100 milyard dollara yaxın azalaraq 2013-cü ilə 170 milyarddan 75 milyard düşüb.

Ancaq Əlcəzair hökuməti geri çəkilməyə hazırlaşmır. Ordu hələ də prezidentə sadıqdır, müdafiə naziri etirazçıları sərt müdaxilə ilə hədələyir. Üstəlik, fərqli siyasi qanadlardan olan müxaliflər elə də güclü deyil. Lakin hakimiyyətin özünün də ciddi zəiflikləri var. Hazırkı prezidentin 82 yaş var və o, faktiki olaraq hərəkət qabiliyyətini itirib, hazırda İsveçrədə müalicə alır. Hakimiyyət komandasında isə prezidentin əvəz edəcək lider hələlik görünmür.

Əlcəzair Şimali Afrikanın ən qeyri-sabit ölkələrindən biridir. 1954-62-ci illərdə ölkədə Fransa müstəmləkə sistemində qarşı mübarizə aparılıb. Fransızların amansız zorakılıqları ilə müşayiət olunan azadlıq müharibəsi nəticəsində 1,5 milyon əlcəzairli ölüb. Ancaq nəticədə ölkə müstəqil olub. Ancaq müstəqilliyin gətirdiyi sabitlik nisbi olub. 1991-ci ildə keçirilən bələdiyyə seçkilərində siyasi islam hərəka-

tı olan "İslami Səlamət Cəbhəsi" qalib gəlib. Ancaq rəsmi hökumət nəticəni tanımayıb və bundan sonra 11 il davam edən vətəndaş müharibəsi başlayıb. Bu savaşda 200 mindən çox insan ölüb.

1999-cu ildə hakimiyyətə gələn keçmiş xarici işlər naziri Əbdüləziz Buteflika İslamçılar üzərində qələbə qazanıb. Buteflika sabitliyi islamçılar qarşısında əsas şüar edərək xalqın dəstəyini qazansa da, indi artıq xalq onun getməsinə istəyir. Həm də hakimiyyətin daxilində bəzi qüvvələr 82 yaşlı prezidentin getməsinə istəyir. Lakin bu küçələrdə başlayan etirazların hansı yöndə davam edəcəyindən asılı olacaq.

Həm Sudan, həm də Əlcəzair Şimali Afrikanın ərəzi və əhali baxımından ən böyük ölkələri sırasındadır. Üstəlik bu ölkələrin yaxın tarixdə vətəndaş müharibəsi və üsyan "təcrübəsi" var. Və nəhayət, hər iki ölkədə uzun illərdir, davam edən avtoritar rejimlər artıq ölkəni idarə edə bilmir. Leninin məşhur nəzəriyyəsində deyildiyi kimi, artıq "yuxarılar" əvvəlki kimi idarə edə bilmir, "aşağılar" da əvvəlki qaydada idarə olunmaq istəyir. Lakin gözümüzün qarşısında inqilabların qanlı-qadalı ərəb təcrübəsi var. Bu mənada başlayan hadisələr ən azı iki ölkədə riskli nəticələr vəd edir, üstəlik, ətraf qonşular da bu proseslərdən təsirlənə bilər. Bu mənada Əlcəzair və Sudan hadisələrini bir başlanğıc adlandıran qonşuların nəticəsi riskli bir başlanğıc... □ **Kanan RÖVŞANÖĞLÜ,**
"Yeni Müsavat"
Musavat.com

Bakıda "köhnə hamam, köhnə tas" olmayan hamamlar

Əməkdaşımız məşhur hamamların içindən, məmurların getdiyi, filmlərin çəkildiyi hamamlardan, təzə məkanlarda dincəlməyin qiymətlərindən yazır...

Paytaxtın qədim və təzə hamamları daha çox şahların, imperatorların adlarını daşıyır. Şəhərdə ildən-ilə şərq üslubunda tikilmiş müasir hamamların sayı artır.

Onların xidmət səviyyəsi insafən gündən-günə qalxır, qədim hamamlardan qat-qat səliqəli təşkil olunur. Söz yox, belə hamamların qiyməti də az deyil. Amma qışın soyuğunu, kirini, pasını, yorğunluğunu canından çıxarmaq istəyənlər üçün o puldan keçməyə dəyər.

Əvvəllər şəhərdə hamamlar tək-tük idi, o da sovetdən qalmış məkanlar. İndi Bakının hər yerində təzə hamamlar istifadəyə verilib. Onların eləsi var ki, gerek növbəyə dayanasan, yaxud qabaqcadan zəng edib sifariş edəsən.

Havaların qızması isə müəyyən qədər hamamlara gədənlerin sayına təsirsiz ötürmüşür. Ona görə hava istiləşəndə hamam sahiblərinin, kışçılərin, masajçıların qanı qaralır.

Martdan sonra hamamların bazarı bağlanır, onlar bu günlərdə son akkordlarını vururlar. Ən çox da müştəri gözləntisi Novruz bayramı günlərinə qalır.

Bu həftəsonu baş çəkdiyimiz hamamlarda giriş, kışe, masaj və s. xidmətlərin qiymətləri ilə maraqlanmışıq, bir günlük hamam istirahətinin neçəyə baş gəldiyini öyrənmişik. "Məşədi İbad" filmində deyildiyi kimi, qışın soyuğunda harda qızınmaq, pak olmaq olar - hamamda!

Son dövrlərdə ən çox təriflənen Binəqədi yolundakı "Xan" hamamıdır. Buranın quru, sulu parı çox yüksək səviyyədə təşkil edilib. Giriş 12 manatdır və vaxt limiti yoxdur. Kışeçi 14 manat, süpürgə 10, yarım saatlıq masaj xidməti isə 16 manatdır.

Burada sabundan tutmuş üz-qıraxana qədər hər şeyin öz qiyməti var. Müştərilər hər dəfə pardan çıxanda onlara təzə dəsmal verilir. Restoranında oturmaq bir çaynıq çay 5 manat, pivə isə 2-5 manat arası dəyişir.

Yeni Günəşlidə yerləşən təzə "Atilla" hamamı isə daha bahalıdır. Burada giriş 14 manatdır, masaj 16, kışe 14 manatdır. Amma genişliyinə görə o birindən bir az geri qalır. Hər iki xidmətdən istifadə etsən, giriş haqqı da daxil olmaqla adam-başına 44 manat edir. Bura çay pulunu əlavə etsək, azı 50 manat cəmində olmalıdır.

Təzə hamamlardan biri də Bakıxanov qəsəbəsində fəaliyyət göstərir. Bu hamamda giriş də 14 manatdır, kışe də, masaj da...

Yeni Yasamalda təzə açılmış "Yasamal" hamamı isə hamamından bahadır: burada giriş 18 manatdır. Masaj və ya süpürgə, kışe xidmətlərindən istifadə etsəniz, bir çay içsəniz, azı həmin günə orada 60-70 manat xərcləməli olacaqsınız.

Nərimanov rayonu, Ağa Nemətulla küçəsindəki "Şah Abbas"

... "Atilla", "Şah Abbas", "Məşədi İbad", "Təzə bəy", "Yeni Bakı", "Xan", "Sultan"...

hamamı isə digərləri ilə müqayisədə daha ucuzdur. Buranın xidmət səviyyəsi heç də onlardan geri qalmır.

Fərq hamamın böyük olmasındadır. Siz girişə 10 manat ödəməklə hamamda dincələ bilərsiniz. Çay 3-5 manat, pivə 2 manat, masaj 12 manatdır.

Bu hamamların hər birinin quru, sulu par otaqları, fin, türk, rus hamamı kabinetləri müştərilərin xidmətindədir. Daha ucuz hamam istəyənlər isə köhnə məkanlara üz tuta bilərlər.

Məsələn, Bakıxanov qəsəbəsində Sabunçu icra hakimiyyəti yaxınlığında adsız hamam var. Yolun kənarında elan lövhəsi vurulub.

Hamamın girişində qiymətlər yazılıb - giriş 7 manat, masaj 10, kışe 10 manatdır. Bu hamam da daxil olmaqla bütün şəhərdəki məkanlara kənardan ərzaq, içki gətirilməsinə icazə verilmir.

Söhbətləşdiyimiz hamamçıların sözlərinə görə, qiymətlərin bahalığı komfort şəraitə adekvatdır. Onlar deyirlər ki, obyektin xərclərini də nəzərə almaq lazımdır. İşlədilər su, işıq, burada çalışanların maaşı, vergi və s. haqq-hesablar var.

Amma insafən, gigiyenik təmizliyə xüsusi diqqət edilir, müştərilərə təmiz dəsmallar təqdim edilir, yerlər fasiləsiz olaraq silinir, natəmizliyə imkan verilmir.

Şəhərin məşhur hamamlarından biri isə "Məşədi İbad" hamamıdır. Məlum "O olmasın, bu olsun" filmindəki hamam səhnəsi burada çəkilib. İçərişəhərdə yerləşən hamam Ağa Mikayıl hamamı adlanır, el içində isə "Məşədi İbad" deyilir.

XVIII əsrdə tikilən Ağa Mikayıl hamamında fin və türk saunaları yaradılıb. Əsas fərq ondan ibarətdir ki, fin hamamında quru istilik, türk hamamında isə buxarla istilik verilir. Burada giriş haqqı 10 manatdır.

Məşhur məkanlardan biri də "Qasimbəy" hamamıdır. Ötən il bu hamamın 140 yaşı tamam olub. Çoxlarının "Papaq" kimi tanıdığı "Evlənmək istəyirəm" filmindən bəzi kadrlar da bu hamamda lentə alınıb. Deyilənə görə, nazirlərdən, deputatlardan, vəzifəli şəxslərdən bu hamama gələnlər var.

Bakıda xanımlar üçün də hamamlar fəaliyyət göstərir. Biri elə İçərişəhərdəki həmin Mikayıl Ağa hamamıdır. Amma əvvəlki qədər xanımlar hamama getmirlər.

Ümumiyyətlə, hamam azərbaycanlılar üçün bir rabitə mərkəzidir. Burada qeybətlər də olur, səhih xəbərləşmələr də.

Kişilər həftə sonunu burada keçirməyi, çay içə-içə nərd oyna- mağı, qəlyan tüstülətməyi, olub -

bitənlərdən danışmağı, hətta ictimai-siyasi mövzuları danışmağı xoşlayırlar.

Hətta XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində qışda hamamlarda ədəbi-bədii məclislər qurulmuş. Qəzəlxanlar, meyxanaçılar şəhər hamamlarının çayxanalarında yığılıb öz yeni əsərlərini bir-birinə oxuyur, müzakirələr

apararmışlar.

Ona görə də indi bu ənənə qalmasa da, hamama getmək həvəsi heç də insanlarda azalmayıb. Hamamların sayının artması da bunu təsdiqləyən mənzərədir. Nə deyirik, həmişə təmizlikdə!

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat",
Fotolar müəllifindir

"Bacıqızı" yox, "mem"...

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Ərindən, sevgilisindən, nişanlısından, atasından-qardaşından... 8 mart hədiyyəsini alanlar, yeməyə çıxanlar, bunun fotosunu paylaşmış, sosial şəbəkədə, "vatsap story" də paylaşanlar sakitləşdisə, həyata geri qayıda bilərik. O həyata ki, ayın əvvəlidir.

Bir azdan bütün ödənişlər çökəcək üstümüzdə. Bayram hazırlıqları, alış-verişlər, limiti keçən qaz üçün ikiqat ödəniş, uşağın kurs pulu, vergilər, nələr, nələr... Necə dəyərlər, əsl bayram indən belə başlanacaq. Dəsmallıq bayram. Dəsmal demiş, bayram günü əri hədiyyə almadığı üçün özünü bıçaqlayan qadının xəbərini oxudum. Bilirəm, buna gülmək doğru deyil. Amma mən gülüşümü saxlaya bilmədim. Çünki bu ölkədə hələ də ərindən hədiyyə almadığı üçün işi ölüme qədər aparan, vardırıran qadınların olduğunu bilmək istərik bir gülüşü haqq edir.

İkincisi, buna görə canına qiyməti etirazın bir forması hesab edən zəka sahibləri də düşündürücüdür. Halbuki bayramın mahiyyətinə baxanda və Allah qoymasa, niyə yarandığının tarixini araşdıranda məlum olur ki, bunun nə Azərbaycan müəlliməsinə, nə "adama 25 manatdan, 30 uşağdan yığaq, atışaq" bazarına, nə də parfümeriya mağazalarına aidiyyəti var. Heç bəzi nəşriyyatların, işbazların "məne bayramda kitab al" kimi uğursuz piarına da dəxli yoxdur. Ancaq bizim kimi ölkələrdə hər şeyi gerçək mahiyyətindən uzaqlaşdırıb, bu hala gətirmək mümkündür. Bu, bilirsiz nəyə oxşayır? Sən bağçanda gül əkmək istəyirsən, amma ortaya gül kələmi çıxır. Umduğunla bulduğun arasında kəskin bir uçurum yaranır.

Məsələn, türkiyəli müğənni Sibel Can da bizim diyara konsert vermək ümidi ilə gəlmişdi. Onu umurdu yeni. Amma bulduğu nə oldu? Bir düjün qadın sırf instagramda şəkil paylaşmaq üçün xanım Canın etəyindən sallandı, abırdan saldıqca saldılar. O da dedi, bu sosial şəbəkə sizin axırınıza çıxacaq. Təbii, indi siz deyəcəksiz ki, bu mənzərə bütün ölkələrdə var, bu fanat ordusu hər yerdə özünü bu cür aparır.

Amma şəxsən şahidi olmuşam, bizim konsertlərdə hər 3 nəfərdən biri çəkiliş edir. Zala yuxarıdan aşağı baxırsan, sanki bir nəfər oxuyur, zəlin 90 faizi operatorlardan ibarətdir. Yaxşı, deyək ki, biz jurnalistik, bunu çəkib, işlədiyimiz media orqanında xəbər adına yayırıq. Bəs bu qədər sırası adamın ordı nədir? Niyə yaşadıqları anın dadını çıxara bilmirlər? Həmin an o musiqidən zövq almaq daha önəmli deyilmi? Onsuz da müğənninin mahnılarını internetdə istənilən vaxt, daha təmiz, daha effektiv dinləmək olur. O halda bunu çəkib, telefonda saxlamaq, sonra paylaşmağın adı nədir? "Telefonumda müğənni var" edası? Ya da imic hər şeydir, susuzluq heç nə?

Bax, imic dedim, yadıma düşdü. Artıq beynəlxalq hava limanında xidmət üçün istifadə olunan taksini minik avtomobillərinin sürücüləri üçün yeni qaydalar qüvvəyə minib. Onlar həm vahid geyimdə olacaq, həm də ingilis dilində sadə ünvan üçün təməl bilgilərə malik olmalıdırlar. Yadıma düşdü o dayılar, əmilər, qaçaqlar? Sən aeroportdan çıxan kimi az qala çamadanını əlindən dartıb, "bacıqızı, hara gedirsən, aparım" deyənlər ordusu. Dəfələrlə mübahisə etdiyimi xatırlayırıq onlarla.

Birincisi, bəzilərinə izah etmək olmur ki, sən taksiyə minməyəcəksən. Və ya məhz onların taksisinə minməyəcəksən. İkincisi, boyunlarına qoya bilmirsən ki, sən mənə mən-zilbaşına tək müştəri olaraq aparacağınla bağlı vəd vermirsən. Taksiyə minirsən, bir də görürsən, dayı sənin gedəcəyini istiqamət üzrə başqa bir müştəri axtarışına çıxıb. Sənin yerinə qərar verir, seçim edir. Soruşsan da yoxdur ki, sən başqa bir müştəri ilə, məsələn, gecənin 4-5-ində evə doğru yol almaq istəyirsən, ya yox? Ağır çamadanları, yükü də qarıntıya olaraq maşının baqaj yerinə yüklədiyi üçün əmindir ki, onu təkbaşına çıxarmaq imkanın olmayacaq.

İndi də deyirlər ki, bu şəxslərə vahid geyim geyindirib, ingilis dili öyrədəcəklər. Həqiqətən? Bəlkə onun əvəzinə daha sivil qaydalar tətbiq olunsun? Məsələn, aeroportun qabağı özünü "sən o gözəl qızın canı" ritorikası ilə danışan sürücülərdən təmizlənsə, onlar müştərinə quzğun kimi caynağına alıb, maşına doğru itələməsə, taksilərin dayanması üçün vahid yer müəyyənləşdirilsə...

Yoxsa ki, bu gün "bacıqızı, hansı tərəfə gedirsən" deyib soruşdusa, indən belə, "Mem, where are you going" deyib sallanacaq çamadanınızdan. O zaman nə anladım mən bu işdən?

İmic heç nədir, qanunsuzluq hər şey... Bunu demək istədim sadəcə...

Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən avtobuslara dair tələblər müəyyən-ləşib. Bu barədə müvafiq əmri baş nazir Novruz Məmmədov imzalayıb.

Qərara əsasən, "Bakı şəhərində sərnişindəşimada istifadə olunan avtobuslara və taksi minik avtomobillərinə, onların sürücülərinə, sərnişindəşimada fəaliyyətini həyata keçirən daşıyıcılara, nəqliyyat mübadilə mərkəzlərinə, avtobuslar üçün dayanacaq məntəqələrinə və taksi minik avtomobilləri üçün duracaq yerlərinə dair Tələblər" təsdiq edilib. Bu tələblər Bakı şəhərinin inzibati ərazisində müntəzəm marşrutlar üzrə şəhərdaxili (qəsəbədaxili) sərnişin daşımalarını həyata keçirən avtobuslara və taksi minik avtomobillərinə, onların sürücülərinə, sərnişin daşımalarını həyata keçirən daşıyıcılara, habelə Bakı şəhərinin inzibati ərazisində sərnişin daşımaya aid infrastruktura (nəqliyyat mübadilə mərkəzlərinə, avtobus dayanacaq məntəqələrinə və taksi duracaq yerlərinə) şamil edilir.

İrəli sürülən tələblərdən bəzilərinə qeyd edək: Salonu isitmə və sərinləşdirmə funksiyalı tam havalandırma sistemi; sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər üçün arabaların və uşaq arabalarının girişi və çıxışı üçün mexanizm; maksimal sürəti məhdudlaşdırmağa imkan verən qurğu; sərnişinlərə səslə məlumatları çatdırmaq, o cümlədən dayanacaq məntəqələrini bildirmək üçün istifadə olunan audioqurğu; qapıları açıq vəziyyətdə hərəkətə başlamayı məhdudlaşdıran qurğu və ya xüsusi səs siqnalı;

Sərnişin avtobusları ilə bağlı tələblər sərtləşdi: nə dəyişəcək?

Ekspert: "Bu qaydalara əməl edilərsə, sərnişindəşimada problemlərin böyük bir hissəsi öz həllini tapacaq"

ayaq üstə dayanan sərnişinlərin sayına uyğun olan 4 dayanıqlı əl tutacaqları; dərman qutusu, hər birinin tutumu minimum 4 kiloqramlıq olan və bir ədədi sürücü olan hissədə, digəri isə salonda yerləşdirilməklə 2 ədəd odsöndürən, qəza çıxışı yeri pəncərəsinin şüşəsinin sındırılması üçün çəkic, diyirlənməyə qarşı dayaq; avtobusların hərəkətini izləmək üçün nəzərdə tutulmuş və Bakı Nəqliyyat Agentliyinin müəyyən etdiyi mərkəzi sistemə inteqrasiya olunmuş

Qlobal Mövqəyinetmə Sistemi (GPS) qurğusu.

Bu gün xüsusilə də Bakı kəndlərinə, qəsəbələrə hərəkət edən avtobuslardakı vəziyyət olduqca acınacaqlıdır. Avtobusların sayının az olması səbəbindən insanlar çətinliklə nəqliyyat vasitəsinə minib, ayaqüstə dayanmağa belə yer tapmırlar. Bundan əlavə avtobus sürücülərinin səriştəsizliyindən, nəqliyyat vasitəsinin istismara yararsız olmasından da şikayət çoxdur. Konkret olaraq yuxarıda irəli sürülən tələb-

lərə Bakıda çox az avtobusda əməl olunur. Bəs bu tələblərin həyata keçirilməsi mümkün olacaqmı?

"Yeni Müsavat"a danışan nəqliyyat üzrə ekspert Azər Allahverənov hesab edir ki, tələb varsa yerinə yetirilməlidir: "Xüsusilə də sərnişindəşimada məsələlərinde təhlükəsizlik qaydalarının yüksək səviyyədə tətbiq olunmasından danışıqsa, bu tələblər yerinə yetirilməlidir. Ötən il dekabrın 27-də yol hərəkətində təhlükəsizliyin təmin olunması ilə bağlı 2019-2023-cü illəri əhatə edən dövlət proqramı təsdiq olundu. Həmin sənəddə konkret olaraq ictimai nəqliyyatda təhlükəsizlik qaydalarının tətbiq edilməsi, bunun üçün zəruri işlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Faktiki olaraq baş nazirin imzaladığı yeni qaydalar da bilavasitə bu proqramdan irəli gələn bir haldır. Orada bu gün sərnişindəşimada müşahidə olunan bütün problemlərlə bağlı tələblərə rast gəlmək mümkündür. Sərnişin avtobusları, qapısı açıq formada

idare edilməli deyil. Bu, sərnişinləri təhlükə altına alan haldır. Artıq avtobuslarda elə mexanizm tətbiq olunacaq ki, qapısı açıq olan avtobus idarə edilməyəcək. Sürəti məhdudlaşdıran cihazın quraşdırılması da çox önəmlidir. Mütləq şərtidir ki, avtobuslar onlar üçün nəzərdə tutulan sürət həddini keçməyərək hərəkət etsinlər. Bakıda bu gün avtobusların kifayət qədər sürətlə idarə olunmasını görürük. Inzibati rəqəblərə, cəza tədbirlərinə baxmayaraq, yenə də bu kimi hallar yaşanır. Belə olduğu halda sürəti məhdudlaşdıran cihazın tətbiq edilməsi müsbət effekt verə bilər. Düşünürəm ki, bu tələblərin tətbiq olunması üçün problem yaranmayacaq. Yay aylarında müşahidə edirik ki, avtobusun içərisindəki yüksək temperatur səbəbindən sürücülər qapıları açıq qoyurlar".

Avtobusların sayının artırılmasına gəlincə isə ekspert bildirib ki, hazırkı tələblərdə belə bir nüans yoxdur: "Tələblər əsasən 3 istiqamət üzrə köklə-

nib. Birincisi, avtobusun texniki göstəricilərinə aiddir. İkincisi, avtobusun daxili tərtibatı, sonuncu isə xarici tərtibatıdır. Yəni bu tələblər sırf avtobusların istismarı ilə bağlı olan üç element üzrədir. Təbii ki, tələblərdə taksi, dayanacaqlarla bağlı da məqamlar var. Say məsələsi yuxarıda qeyd etdiyimiz dövlət proqramına aiddir. Orada bununla bağlı konkret müddəa mövcuddur. Göstərilib ki, əhəlinin sayı nəzərə alınmaqla avtobusların sayı optimallaşdırılsın. Buna isə monitoring və qiymətləndirmələr əsasında müəyyən olunacaq. Tələblərdə GPS-lə izləmə məsələsi də var. Bununla avtobuslar izləniləcək və belə halların qarşısını almaq üçün addımlar atılacaq. Pik saatlarda intervalı artırmaq olar ki, xəttə daha çox avtobus buraxılsın. Bu hal isə şirkətlərin imkanlarına bağlı olan məsələdir. Bakı Nəqliyyat Agentliyi bunun üzərində işləyir ki, sayın optimallaşdırılması ilə bağlı əlavə olaraq bir neçə qərar verilsin. Tələblərə əməl edilərsə, sərnişindəşimada problemlərin böyük bir hissəsi öz həllini tapacaq".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

İslamda "qara bayram" varmı?

İlahiyyatçılar qəbir üstünə xonça aparıb, Novruz sovgatını israf etməyi doğru hesab etmirlər...

Novruz və Ramazan bayramı ərəfəsində qeyd olunan mərasimlərdən biri də "qara bayram"dır. Yaxınları rəhmətə gedən şəxslər onsuz keçirdikləri ilk bayramı "qara bayram" kimi keçirirlər.

Ramazan bayramında adətən iftar süfrəsi təşkil edilir, ölünün ruhuna ehsan verilir, Quran oxunur. Daha sonra həmin şəxsin məzarı ziyarət edilir. Novruz bayramında isə insanlar müxtəlif Novruz şirniyyətləri ilə xonça bəzəyib qəbirüstünə gedir, oraya səməni və xonçanı qoyurlar. Bununla rəhmətə gedən yaxınların ruhunu şad etməyə çalışırlar. Novruz bayramına 10 gün qalsa da, artıq insanlar "qara bayram"ı qeyd etməyə başlayırlar.

Bəs görəsən, İslamda "qara bayram" anlayışı varmı? Novruz xonçasını aparıb məzar üstə qoymaq doğru adlandırmı?

"Yeni Müsavat"ın sualını cavablandıran ilahiyyatçı, "Əjdərbəy" məscidinin imamı Ha-

cı İlah Səlimov bildirdi ki, müxtəlif nemətlərdən xonça bəzəyib, onu məzarın üstündə qoyub getmək doğru deyil: "Novruz bayramı İslam dininin bayramı deyil, ancaq dinin sevdidi bir bayramdır. Çünki bu bayramda olan adət-ənənələr dinimizin adətləri ilə uyğun gəlir. Məsələn, qohumların görüşü, insanların bir-biri ilə ünsiyyət yaratması, küsülülərin barışması və s. bu kimi şeylər dinimizin əsas göstərişlərindən sayılır. Novruz da bu adətlərin üzərində qurulub. Sonradan İslam peyğəmbəri və imamlarımız Novruz bayramının İslama uyğun gəlməsi səbəbindən qəbul ediblər. Qəbir üstə xonça aparıb, oraya şəkərbura, paxlava və sair qoyub gəlmək israfçılıqdır. Din buna icazə vermir. Qurani-Kə-

rimin "Ənam" surəsində Allahın israf edənləri sevməməsi ilə bağlı ayə var. Ola bilər ki, bu nemətləri qəbiristanlığa aparıb oradakı işçilərə paylasın. Ancaq aparıb qəbrin üstünə qoyub oradan ayrılmaq dinimizə ziddir".

İlahiyyatçı hesab edir ki, bunun əksinə, Novruz bayra-

mında bir xonça bəzəyib imkansız bir ailəyə aparmaq, o ailədəki yetim uşaqları sevincə gətirmək, yetimlərin könlünü xoş etmək və savabını rəhmətə gedən həmin şəxsə göndərmək olar: "Bu dinimizin ən böyük savab işlərindən sayılır. Novruz elə bir bayramdır ki, bizim imkansız insanları sevin-

dirməyimizə bir vasitə olur. Ancaq bəzi qapı pasmaq, tonqal üstündən tullanmaq kimi adətlər var ki, din bunları qəbul etmir".

Qara bayram anlayışına gəlincə, ilahiyyatçı bildirdi ki, İslamda qəti şəkildə belə bir anlayış yoxdur: "Bu, sadəcə, el adətidir. Mahiyyəti isə odur ki, ötən il əgər ailə 5 nəfərlə Novruz bayramını qeyd edib-sə və bu il artıq onlardan bir həyatda yoxdursa, o zaman həmin insanlar üçün bu bayram süfrəsi qara olur. Bu, sadəcə, bir adətdir və demək olar ki, başqa xalqlarda da yoxdur".

"Məshədi Dadaş" məscidinin axundu Hacı Şahin Həsənlili isə Modern.az-a açıqlamasında dini baxımdan qəbirlərin

ziyaret edilməsini müsbət bir əməl, savab iş kimi qiymətləndirib: "Bayram günlərində ailə üzvləri bir yerdə toplaşır, itki daha çox hiss olunur. Hədislərdə də qeyd olunur ki, ölümləri ziyarət edin, axirətinizi yada salın. Eyni zamanda, məhz bayram günlərində qəbirləri ziyarət etmək yaxşı bir haldır. Sadəcə, olaraq qəbirlərin üzərinə səməni, şəkərbura, paxlava qoyulmasının İslamla heç bir əlaqəsi yoxdur. Bu, dini adət-ənənə deyil. Din də bunun əleyhinə çıxır, şəriətdə belə bir hökm yoxdur. İnsanların bir birinə yaxınlaşması, dərindən şərikin olması yaxşı haldır. Lakin İslam dinində "qara bayram" anlayışı yoxdur".

□ Nərgiz LİFTİYEVA,
"Yeni Müsavat"

Yazıya bu statistika ilə başlamaq istədim. CNN-də maraqlı bir hesabat dərc edilib. 2018-ci ildə 10 ölkədə 12 000 valideynlə həyata keçirilən Qlobal Uşaq və Oyun Araşdırmasına görə, uşaqların 56 faizi bir gündə orta hesabla 1 saatdan az, 19 faizi isə 30 dəqiqədən daha az açıq havada oyun oynayır. Bir saatdan daha az küçədə qalma faizi Türkiyədə 61 faiz təşkil edir.

Gündə 1 saatdan daha az açıq havada qalmaq Birləşmiş Millətlər İnsan Haqları Yüksək Komissarlıq Ofisinin məhkumların açıq havada keçirmələrini tövsiyə etdiyi minimum müddətdən daha azdır. Dəhşəti siz özünüz düşünün.

Bəli, müasir uşaqların kompüter başında, dərstdə, kurslarda, individual hazırlıqlarda, yeni dörd divar arasında, qaranlıqda keçirdiyi dəqiqələr, saatlar günün 90 faizini təşkil edir. Onlar kompüter və telefon ekranlarını gün işığından daha çox görürlər. Alış-veriş mərkəzlərində, havasız oylence məkanlarında keçirdikləri zaman daha böyük bir qismi əhatə edir. Bəs biz uşaqlarımızı təhsil, oxumaq adına nələrə məhkum etmişik? Onların inkişafı naminə atdığımız addımlar hansı məqamda ziyana işləyir? İşləyirmi?

Tətil günlərinin sayı çoxdur - bu, nə işə yararır?

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, bu mövzunu araşdırarkən uşaqların yüklənməsi hesabına keçən tədris ili ilə bağlı maraqlı məqamları da yaddan çıxarmaq olmaz.

Öncə bizim məktəblilərin tətil günləri ilə bağlı Dünyada heç bir ölkə tətil günlərinin sayı məsələsində bizimlə rəqabət edə bilməz. Amerikada tədris ili 180 gündür. Məktəblilərin yay tətili 9-11 həftə çəkir. Milad bayramında 1,5-2 həftə, Şükran Günü bayramında 2-3 gün, Pasma bayramında isə 2-5 günlük kiçik tətillər olur.

Danimarka, Fransa və İngiltərədə yay tətili 6 həftə olur. Bu ölkələrin ara tətiləri də (rüb-lük) cəmi 5 gündür. İsveçdə tədris ili iyunun ortasından avqustun ortasınadək davam edir. Milad bayramı ilə bağlı 15 günlük tətil İsveç məktəblilərinin tədris ilini iki hissəyə bölür. Yaponiyada ildə iki böyük tətil - martın sonundan aprelin əvvəlinə və iyulun sonundan avqustun sonuna kimi nəzərdə tutulub. Yay tətili ilin ən uzun tətildir. 24 dekabrın 7 yanvara qədərse ənənəvi qış tətildir.

Kanadada yay tətili iyul-avqustun ortasında edir. Qış tətili isə cəmi 2 həftə olur. "Marta Brek" adını daşıyan yaz tətili isə martın üçüncü bazar ertəsinə başlayıb bir həftə sürür. Almaniyada yay tətili 6 həftədən çox olmur. Pasma bayramında 2, payızda 1 həftəlik tətil, habelə dekabrın sonundan yanvarın ilk on günlüyünə qədər davam edən qış tətildən başqa tətil yoxdur. Norveçdə tədris ili avqustun son həftəsindən başlayır və iyunun ortasına kimi da-

vam edir. Qış tətili və Pasma bayramı da 1 həftəlik tətillərlə müşayiət olunur.

Azərbaycanda isə il ərzində şagirdlərə 3 ay 15 gün yay, Yeni il və Novruz bayramlarında isə hərəsi 1 həftə olmaqla istirahət verilir. Yeni ildə 4 ay. Bundan başqa, İngiltərədə tədris ili 38 həftə davam edir. Yeni yayda 6, Milad və Pasma

müddəti vahid mərkəzdən müəyyən edilir.

Ekspertlər hesab edir ki, qəbul imtahanları, şagird biliklərini yoxlama proqramları Azərbaycan məktəblilərinin orta məktəb proqramını mənimsəyə bilmədiyini göstərir. Bu, tətil günlərinin çoxluğu, dərslərin həddən artıq ağır olması ilə bağlı ola bilər. Tətilər o prinsip-

Kompüterə məhkum uşaqlıq

Müasir uşaqlar savad almaq uğrunda nələrdən vaz keçirlər?

bayramlarında isə 2-3 həftə tətil olur. Orada tətilin müddəti keçilən dərslərin saatları ilə də mütənəssibdir. ABŞ-da səhər saat 8:30-da başlayan dərslər 16:00-da qurtarır. İngiltərədə saat 9:00-da başlayan dərslər 15:30-da başa çatır.

Azərbaycan orta məktəbi rəqabətə uyğun deyil. Standartlara görə, orta təhsil ən azı 12 il nəzərdə tutulur. ABŞ, Kanada, Fransa, İspaniya, Yaponiya, Polşa, Moldova, Özbəkistan, Ukrayna, Belarus və Gürcüstanda orta təhsil 12 ildir. Almaniya, İsveçrə, İtaliya və Çexiyada 13, Hollandiyada 14 ildir. 12 illik təhsilə keçidin tətilərə təsiri ola bilərdi. Yeni o zaman bol tətillər tətbiq oluna bilər.

Məktəblilərin dərslər yükü niyə ağırdır?

Ümumiyyətlə, tətilərlə bağlı yeni "Təhsil haqqında" Qanunda heç nə yazılmayıb. İbtidai, ümumi orta və tam orta təhsildə tətilin nə qədər nəzərdə tutulması qanunda göstərilməyib. Yeni tətilin müddəti və sayı qanunla tənzimlənmir. Məsələn, İngiltərədə əsas məqsəd şagirdlərin sərbəst bilik qazanması və onun təcrübədə tətbiqidir. Uşaqlar ən çox kitabxana və laboratoriyalarda məşğul olur, tez-tez yoxlama esseləri və layihələr yazır. Azərbaycan məktəbləri isə sovet dövründə olduğu kimi, mərkəzləşmiş qaydada idarə olunur. Tətil günləri və dərslər

lə müəyyənləşməlidir ki, uşaqlar tədris olunan fənni mənimsəsinlər. Amma indiki tədqiqatlar göstərir ki, bu sahədə qüsur var. Yuxarı sinif şagirdləri kütləvi şəkildə dərslərdən yayınır. Azərbaycan təhsilində xatolik bir durum yaranır. Dərslərin 15 sentyabra keçirilməsi ilə əlaqədar 15 gün müddətinin harasa sığdırılması məsələsi vardı. Dərslərin 15 sentyabra keçirilməsi məktəblərimizə yenilik gətirmədi. 1 sentyabr nostaljisini unutmamağa gətirib çıxardı. Rasional yanaşsaq, uşaqlar daha çox evlərdə təhsil alırsa, tətilin sayının azaldılması daha məqsədəuyğundur.

Daha bir detal yay məktəbləri ilə bağlıdır. Belə ki, Qərbdə yay məktəbləri olduğu üçün uşaqlar il boyu mənimsədikləri bilikləri həmin məktəblərdə möhkəmləndirirlər. Ölkəmizdə elə təcrübənin olmaması da uzunmüddətli tətil zamanı uşaqlarda ələtin yaranmasına səbəb olur. Necə deyirlər, yay vaxtı məktəblilər yüklənir, yay tətildə isə onların biliyinin təkrarlanması və bu fənni unutmaması üçün heç bir tədbir görülmür.

Psixoloq həyəcan təbii çalır: "Uşaqlarda yaranan psixoloji yüklənməni aradan qaldırmaq çətinidir"

Psixoloq Təranə Mehdiyeva hesab edir ki, müasir valideynlər dəb xatirinə, bəhs-bəhsə girib, individual

məşğələlərlə, kurslarla uşaqlarını yorurlar: "Uşaq beyninin informasiyanı qəbul etmə potensialı var. Ondən artıq yüklənmə sağlamlığa, qavrama qabiliyyətinə mənfi təsir edir. Gündə ən azı 20 test edən, üstəgəl məktəb yükü, yol gerginliyi ilə yüklənən məktəblidən uğurlu nəticə gözləmək olmaz. Əksinə, uşaq çox tez bir za-

man kompüterə, yarış maşını kimi yanaşmayın. Onları yükləməyin, çox tələbkar olmayın. Nəzarəti əldən qoymayın, amma "qamçı"ni əldən qoyun".

Məktəbli gün ərzində kompüterdən nə qədər istifadə etməlidir?

Və müasir azərbaycanlı şagirdin vazkeçilməzi, amma ən qatı düşməni olan

da kompüter asılılığı yaradır. Bu asılılıq da xəstəliyə çevrilir ki, bunu da narkomaniya, alkoqolizm və digər asılılıqla eyniləşdirmək olar. Belə asılılıq uşaqların səhhətinə ciddi sursətdə zərər vurur. Belə ki, ilk növbədə, görmə qabiliyyətini aşağı salır, onurğa sütununun düzgün inkişafına mane olur, tənəffüs sistemində problem-

lər yaradır, baş ağrıları əmələ gətirir, yuxu pozulmasına, yorğunluğa və narahatlığa səbəb olur. Həmçinin uşaqların kompüterin və televiziyanın qarşısında çox vaxt keçirmələri onları dərstdən yayındırmaqla yanaşı dərslər hazırlamalarını arxa plana keçirir. Həssas uşaqlarda döyüş və ölüm səhnələri ilə bol olan emosional kompüter oyunlarından və televiziya-da nümayiş etdirilən filmlərdən sonra əsəbilik, aqressivlik, qəddarlıq və zorakılıq hissləri üstünlük təşkil edir. Həmin hisslərlə yanaşı onlarda qorxu hissi əmələ gətirir.

Dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrində ibtidai sinif uşaqlarına ev tapşırıqları verilmir. Kitablar çox vaxt sinifdə qalır. Kurikulumun tələblərinə görə, keçilən mövzu elə dərslərdə proesində öyrədilir.

Dünyanın əksər ölkələrində birinci növbədə gənclərin sosial müdafiəsi üçün 12 və ya 13 illik orta təhsil sistemi həyata keçirilir. Məsələn, Böyük Britaniyada təhsil müddəti 10-13 il, Fransa, İspaniya, Polşa, Yaponiya, Litva, Latviya, Estoniya və Moldovada 12 il, İtaliya, İsveçrə, Almaniya 13 ildir. Ölkələrin yalnız 25 faizində orta təhsil 10-11 illikdir ki, Azərbaycan da bu qrupa daxildir. Tədris illəri artırılrsa, mütənəssib olaraq hər il düşən yük, hər günə düşən saatlar da azalar. Saat az olduqda, təbii ki, çantaya yığılan dərslər, iş dəftərləri, dərslər vəsaitləri və ləvazimatlar da ixtisara düşür.

Araşdırmalar gün ərzində 2 saatdan çox televizor izləyən 18-24 aylıq uşaqların yarısında, 2 saatdan az izləyənlərin isə yəzdə 31-də dil inkişafında gecikmə olduğunu ortaya çıxarıb.

Müntəzəm olaraq izlənen və yaşları 18 ilə 24 ay arasında dəyişən 200 uşaq incələyib. Araşdırmada onların 21%-nin 6 aydan öncə televiziya izləməyə başladığı müəyyənənmiş. Gündə 2 saatdan çox televizor seyr edən uşaqların 50, iki saatdan az izləyənlərin 31%-nin dil açmasında gecikmə, eyni zamanda sosial və şəxsi inkişafında da gecikmə görülmüş. Bu uşaqların bütün bacarıqlarını bir az daha gec qazandıqları da ortaya çıxıb.

İnternetdən çox istifadə etdikdə bu, ilk növbədə, uşaqlar-

lar yaradır, baş ağrıları əmələ gətirir, yuxu pozulmasına, yorğunluğa və narahatlığa səbəb olur. Həmçinin uşaqların kompüterin və televiziyanın qarşısında çox vaxt keçirmələri onları dərstdən yayındırmaqla yanaşı dərslər hazırlamalarını arxa plana keçirir. Həssas uşaqlarda döyüş və ölüm səhnələri ilə bol olan emosional kompüter oyunlarından və televiziya-da nümayiş etdirilən filmlərdən sonra əsəbilik, aqressivlik, qəddarlıq və zorakılıq hissləri üstünlük təşkil edir. Həmin hisslərlə yanaşı onlarda qorxu hissi əmələ gətirir.

İndiki uşaqlar qocalanda... bunlar baş verəcək

İnkişaf etmiş ölkələrin sakinlərinin ömür müddəti 1930-cu ildən artıb. Ancaq mü-təxəssislər müasir uşaqların sağlamlığını "gec işə düşən bomba" adlandırırlar. Bu uşaqlar 65 yaşına çatanda onların sağlamlığında hazırda 65 yaş olanlara nisbətən daha çox problem olacaq. Tədqiqatçılar Almaniya, CAR, Hindistan, Braziliya və Səudiyyə Ərəbistanından olan 101 müəllim arasında sorğu aparıblar.

Müəllimlərin 58 faizinin fikrincə, müasir uşaqların sağlamlıq durumu qocalanda bu günün yaşlı insanların nisbətən daha pis olacaq. Müəllimlər oturmaq həyat tərzi-ni, artıq çəkini və gigiyena qaydalarına riayət olunmamasını uşaqların sağlamlığına mənfi təsir göstərən əsas amillər adlandıırıblar.

Məlum olduğu kimi, dünyanın çox ölkələrində uşaqlar arasında piylənmə geniş yayılıb. London Kral Kollecinin bu yaxınlarda apardığı tədqiqat göstərib ki, piylənmədən əziyyət çəkən uşaqlarda 2-ci tip diabetin inkişaf riski 4 dəfə artıqdır. Ekspertlər həyəcan təbii çalaraq bildirirlər ki, uşaqlar arasında piylənməyə qarşı mübarizəyə dair təcili tədbirlər görülməlidir.

Qeyd: Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim edilmişdir.

Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 55 (7225) 11 mart 2019

Həmkarlarını zəhərlədiyi üçün ömürlük həbs cəzası aldı

Almaniya sakini öz həmkarlarını zəhərlədiyi üçün ömürlük həbs cəzasına məhkum edildi. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. Onu 2018-ci ilin mayında həbs ediblər. Kadrlardan da görünüb ki, o, işçilərin buterbroduna zəhərli toz əlavə edib. Daha sonra onun evində aparılan axtarış zamanı güclü zəhərlər tapılıb. Cinayətin motivi qaranlıq qalıb. İstintaqın təxminlərinə görə, o, bu addımlarının həmkarları üzərində təsirini görmək istəyib. Nəticədə isə həmkarlarından biri komaya düşüb, digər ikisi isə ciddi böyrək zədələnməsi yaşayıb.

2018-ci ilin sentyabr ayında Avstraliyadakı tərəvəz mağazalarından birində üstündə iynə olan çiyəklər aşkar edilmişdi.

Məlum olub ki, bunu edən 50 yaşlı ferma işçisi, avstraliyalı May Ut Trinxdir. İstintaqın versiyasına görə, qadın çalışdığı fermadakı iş şərtlərindən narazı olduğu üçün bu üsulla işverəndən və həmkarlarından intiqam almaq istəyib.

Arılar 84 yaşlı qadını öldürdü

Braziliyada bir təqaüdü qadını 500 arı çalandan sonra dünyasını dəyişib. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. 84 yaşlı Divin Ambrozio de Hesus öz evində bir qədər aralıda yerləşən meşədə giləmeyvə yığarkən arıların hücumuna məruz qalıb. Qadın təsadüfən arıları narahat etdiyi üçün belə bir aqibətlə üzləşib. İnsident 2 martda baş versə də, KİV bu haqda yeni yazıb. Zərərçəkəni arılar hücum edən zaman görüblər. Şahidlər xilasediciləri çağırırsalar da, sonuncular onu 30 dəqiqə ərzində xilas edə bilməyiblər. O, xəstəxanada növbəti gün aldığı arı sancmalarından dünyasını dəyişib.

Əkiz analarının ömrü daha uzun olarmı?

Amerika mətbuatının verdiyi məlumata görə, bu, 59 min qadın arasında aparılmış araşdırma nəticəsində sübut olunub. Alimlər araşdırmanın nəticəsinə kənar amillərin təsir etməsi üçün XIX əsrdə əkiz uşaq anası olmuş qadınlar arasında sorğu keçirib. Bununla da hamiləliyə qarşı həblərin, sonsuzluğu aradan qaldıran dərmanların və digər faktorların tədqiqatına təsir ehtimalı aradan qaldırılıb.

Tədqiqatçılar əkiz uşaq

anası olan qadınların hansı səbəbdən daha çox yaşadığını hələ ki müəyyənləşdirə bilməyib.

İnsanların ömrü 6 il uzanıb

Yeni tədqiqatlar göstərib ki, dünyanın, demək olar, hər yerində ömür müddəti uzanıb. Zəngin ölkələrdə xərcəngdən və ürək-damar xəstəliklərindən, yoxsul ölkələrdə isə vərəmdən və malyariyadan ölüm halları 25 il qabaqkı göstəricilər ilə müqayisədə xeyli azalıb. Orta ömür müddəti 1990-2013-ci illər dövründə kişilər üçün 5,8 il, qadınlar üçün isə 6,6 il artıb. əldə edilmiş nəticələr "The Lancet Medical Journal" nəşrində dərc olunub. Alimlər ölüm hallarının azalması, ömür müddətinin artması uğrunda mübarizədə birgə səylərin rolunu, habelə potensial öldürücü infeksiyalardan vaksinlərin axtarışının və işlənilib hazırlanmasının maliyyələşdirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayırlar. Diabet, böyrək xəstəliyi və qara ciyər sirrozu kimi xroniki xəstəliklərin daha ətraflı öyrənilməsi sonrakı mərhələ olacaq.

Tədqiqat göstərib ki, 1990-cı ildən sonrakı dövr ərzində dünya üzrə vaxtsız ölümlərin əsas səbəblərindən biri qara ciyər xərcəngi, ürək ritminin pozulması, narkotiklərdən istifadə, xroniki böyrək xəstəlikləri, qanazlığı, diabet və mədəaltı vəzi xərcəngi olub. Qlobal səhiyyə sahəsində professor Kristofer Mürrey Vaşinqton Universiteti (ABŞ) nəzdində apardığı tədqiqatını belə şərh edib: "Biz müxtəlif xəstəliklərə qarşı mübarizədə böyük irəliləyişlər görsək də, daha yaxşı nəticələrə nail olmalıyıq".

İtin qarnından alt paltarları çıxdı

Britaniyada itlər üçün sığınacağa gətirilən it hamını şoka salıb. Onun qarnından 3 ədəd qadın alt paltarı çıxıb. "Irish Independent" in yazdığına görə, baytar Sema Barli itin özünü narahat aparmasından şübhələnib və onu rentgenə salıb. İtin qarnında düz 3 ədəd qadın alt paltarı olduğu aydınlaşıb. Hər üç alt geyimi itin qarnından təbii yollarla çıxıb. Barni adlı itin nə vaxt və hansı şərtlərdə bu paltarları yediyi hələlik tapmacadır. Onun qida rasionu diqqətlə izlənilir. Baytar bildirib ki, daha öncə də qarnında balaca top, kağız, plastik oyuncaq olan itlərlə qarşılaşıb.

QOÇ - Ulduzların düzümü riskdən uzaq olmağı tövsiyə edir. Əks təqdirdə cəhdləriniz boşa çıxacaq. Nahar ərəfəsində isə perspektivli danışıqlarda iştirakınız gözlənilir. Pul barədə qənaətcil olun.

BUĞA - Bir qədər mistik anlamı təqvim olduğunu nəzərə alın. Tanrıya zidd olan addımlardan yayının, yalnız savab işlər görün. Çalışın ki, dilinizdən yalnız xoş sözlər çıxsın, hamı sizi sevsin.

ƏKİZLƏR - Ailə üzvlərinizlə bağlı yaranmış problemləri özünüzdə dərd etməyin. Hər şeyi taleyin axarına buraxın. İndi sizə onlara qarşı mülayim mövqə nümayiş etdirmək lazımdır. Səhhətinizə fikir verin.

XƏRÇƏNG - Ailə-sevgi münasibətlərini qaydasına salmaq üçün gözəl fürsətdir. Öz eşqinizi izhar etmək istəyirsinizsə, bir an da vaxt itirməyin. Pul məsələlərində isə ehtiyatlı olun.

ŞİR - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı fəaliyyət sahəsində xərcləyin. Münasibət qurmaq, hansısa global problemi həll etmək, uzaq səfərə çıxmaq üçün uğurlu ərəfə deyil. Yalan vədlər verməyin.

QIZ - İş yoldaşlarınızla, qonşu və qohumlarınızla mülayim davranın. Hətta təqsirkar qarşı tərəf olsa da, təmkin göstərib neytrallığınızı qorumağa çalışın. Müştərek fəaliyyətdən uzaq olun.

TƏRƏZİ - Bu gün ilk növbədə sağlıq durumunuza diqqət yetirməlisiniz. Astroloji göstəricilər daxili orqanlarınızda problemlərin baş qaldıracağını göstərir. Qalan işləriniz normal olacaq.

ƏQRƏB - Təxminən saat 13-ə qədər mübahisə və qalmaqallar gözlənilməyindən özünüzü qoruyun. Sonrakı müddətdə isə vəziyyət qismən sabitləşəcək. İşlə bağlı məsuliyyətinizi dərk edin.

OXATAN - Fəaliyyətlə bağlı yeni gedişlər etmək üçün imkan qazanacaqsınız. Bu yönümdə müttəfiqlərinizin köməyindən maksimum yararlanmağa çalışın. Bu gün yaşlı xəstə və ya qohumlarınıza mütəllib baş çəkin ki, savablarınız artsın.

OĞLAQ - Hər mənada uğurlu gündür. Göy qübbəsi müdafiəinizdə durduğu üçün oyaqtınız xoş olacaq. Günün ikinci yarısında şəxsi büdcənizi artırmaq üçün kifayət qədər şans qazanacaqsınız.

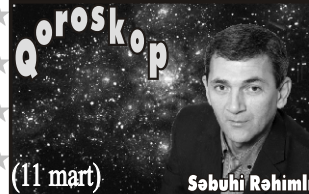

SUTÖKƏN - Göy qübbəsi daha çox şəxsi büdcənizdə artım olacağını vurğulayır. Odur ki, bütün enerjinizi məhz deyilən istiqamətə yönəltməyə çalışın. Axsama yaxın aldanma ehtimalınız da var. Tədbirli olun.

BALIQLAR - O qədər də uğurlu gün deyil. Nəzərdə tutduğunuz ciddi planları təxirə salın. Qarşılıqlı münasibətlər zəminində ehtiyatlı olun. Sizə aidiyyəti olmayan məsələlərə müdaxilə etməyin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Qoroskop
(11 mart)
Sabuhi Rəhimli

Əri "WhatsApp" a aludə idi deyə məhkəməyə verdi

Yəməndə yaşayan bir qadın "WhatsApp" proqramına aludə olan həyat yoldaşını məhkəməyə verib. Ölkə mediasında yayılan məlumatlara görə, adı açıqlanmayan qadın Aden məhkəməsinə müraciət edərək ərinin bütün vaxtını sosial şəbəkələrdə keçirdiyini, ona vaxt ayırmadığını və ər kimi vəzifələrini yerinə yetirmədiyini deyib. Qadın ərindən ona da sosial şəbəkələr qədər vaxt ayırmasını tələb edib. Məhkəmənin qərarından sonra kişi arvadına və evinə lazım olan qədər vaxt ayıracağına söz verib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.755

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.